

Luka

¹ Anit gbardang wa mala unyertinu nadu adu na ana malu kulu nanya bit. ² Alenge na iwa di iyizin yenju ucizunun burne ida so acin ligbulang, ida so acin ligbulang, ida belle arike ku. ³ Nani, udu menku gigime wang nin feru nimoon dert oworu uburnu-nnan nyertine inin dert-udak kitin Theofilus unit ugigime. ⁴ Ndi nin su iyinin incasarak nimoon ile na ina masu minu. ⁵ Nanya nayirin Hiridus, ugon Yahudiya, umong unit wa duku ku priest lisa me Zakariya, unuzun likuran Abijah. Uwani me wa di unuzu anashonon Haruna, lisa me Alisabatu. ⁶ Vat mine iwa cinu dert mbun Kutelle, icing lau sa utanu vat nanya nadu na Kutelle wa di nin su we. ⁷ Na iwa di nin nonol ba, bara na Alisabatu wa di uwanin sali kumat, vat mun wa di imalu ti akune. ⁸ Lon liyiri Zakariya wa di kiti katwa me kan ti priest mbun Kutelle. ⁹ A priest nanya nadu ale na imenen sue ifere Zakariya ku a piro nanya kutiin nlira Kutelle a juju uhadaya. ¹⁰ Ligoo na nite vat wa sosin ndas iyitan nlira kube na iwa jujun hadaye. ¹¹ Gono kadura Kutelle tunna a nusno mbun me, a yisina likoot ncara ulime kupo napik njujuzun hadaya. ¹² Zakariya ta zabat kube na awa yeneghe; bara na fiu wa kifoghe kang. ¹³ Gono kadura Kutelle woroghe, “Na uwa lanza fiu ba, Zakariya, bara ina lanza nlira fe. Uwane fe, Alisabatu, ama maru fi gono, uma ni lisa me Yohanna. ¹⁴ Ima se mmang

nin kibinai ki mang bara ame, anit gbardang ma lanzu mang nin maru me. ¹⁵ Ame ma yitu unit u dya kiti Kutelle. Na a ma sonu nmyen nanab sa ntoro ba, Ima kulu ngeh nin Ruhu Ulau a dutu nanya liburin nna me. ¹⁶ A ma ti non Israila grardang i kpilin udak kitin Cikilari Kutelle mine. ¹⁷ A ma katu mbun me nanyan ruhu nin likaran Iliya. A ma kpiliu nibinai na cif udu kitin nono, a ti anan dortun liru i cunu nanyan yiru nin libau licine. Ama su nani anan ta anit isoo kiti kirum nanya lisosin ncaa ndak Ncikilari.” ¹⁸ Zakariya woron gono kadura kutelle, “Nmati iyiziari nyimin kubin dak ni le imone? Bara na meng kukune ari, uwani ning tutung mali ti kuwali.” ¹⁹ Gono kadura Kutelle kpana a woro, “Meere Jibrailu, in yisin mbun Kutelle. I wa tuyi nda bellin fi nda nifi uliru umang ulele. ²⁰ Yene, uma ti uturo na u ma liru ba se kubi ko na uliru ulele ma kulu, bara unari uyinnu nin tigbulang too ne, ton go na ti ma kulu nanya kubi ku dert.” ²¹ Nanya nani, anite wa din ncaan Zakariya iyitan Kpilizue iyang ari ta a mini dandauna tituut nanya kutiin nlire nani. ²² Kube na awa nuzu udas, na ayinno uliru nan ngyinu ba, itunna yinno a di yene amoro Kutelle nanya kutiin nlire. A bela nani nin nacara, nna yinno uliru nin nuu ba. ²³ Na ayiri katwa me nkulo, a yanya udu kilari. ²⁴ Na ayirin nda, uwani me Alisabatu ta liburi. A nyeshe litime tipui titaun, adin su, ²⁵ “Ile imone Kutelle ari suui mun. Adin yenjii, aba kalui imon ncing nanya na nit.” ²⁶ Nene nanya mpuin toocin nin ti liburin Alisabatu, itoo gono kadura Kutelle

Jibrailu udu nanya nkang kagbirin Galili, lisa kanin Nazarat, ²⁷ kitin nkong kubura na awa su likawali nin mong unit lisa me Yusufu. A wa di likura nan Dauda, lisa kubure wa di Maryamu. ²⁸ Gono kaddura Kutelle da kiti me, a woro, “Nliso fi, udi gongong kang! Kutelle di ligowe ninfi!” ²⁹ A tunna ata kpak nin tigbulang to ne, anin kpiliza sa imus ni yapin ilipp ari ine di. ³⁰ Gono kadure woroghe, “Na uwa lanza fiu ba, Maryamu, fee nse ngongong kiti Kutelle. ³¹ See, u ma ti liburi u maru gono, u ma ninghe lisa Yesu. ³² A ma yitu udyu, i ma yicu lisa me Gonon Ngo Udyu kitene kani. Kutelle Ucif ma nighe kutett tigo ncif me, Dauda. ³³ A ma su tigo kitene nakuran Yakubu udu sa ligang, na kutii tigo me ma yitu nin nimalin ba.” ³⁴ Maryamu woron gono kadure, “Iyiziari ile imone ma ti, meng tutung du kabura?” ³⁵ Gono kadura woro nghe, “Uruhu Ulau ma dak Kiti fe nin likara Ndyu kitene kani ma kirinfi. Bara nani, unit ulau une na uma maru i ma yicu lisa me Gono Kutelle. ³⁶ Yene, Alisabatu likura fe wang di nin fisud (liburi) nanya tiwali me. A di nanyan piu untoocin nin libure, vat nin yicue na iwa yicu nghe uwanin diru kumat. ³⁷ Na imon katin likara Kutelle ba.” ³⁸ Maryamu woro, “Usoo nani, meng kucin Ncikilari ari.” Na ile imone so dert nafo na ubelle. ³⁹ Nanya nayiri ane Maryamu tunna a fita dedeiughanu udu kipin, udu kang kagbiri nayan Yahudiya. ⁴⁰ A pira nanya kilarin Zakariya a liso Alisabatu ku. ⁴¹ Kube na Alisabatu wa lanza ilippin Maryamu, gono nanya liburi me tunna ki metiline, Alisabatu tunna a kulo nin Ruhu

Ulau. ⁴² A tunna a lirina a ghintina liwui kang a woro, “Fe unan mmari ari nanya nawani, fisudu nanya liburi fe wang di nin mmari. ⁴³ Iyizi ari nta unan Cikilari ning na dak kiti ning? ⁴⁴ Kubi kongo na liwui nilip fe wa diu natuf ning, gono nanya liburi ning tunna a zulluno bara ayi aboo. ⁴⁵ Ame ulenge na ayinna a di nin mmari, bara na uliru ulenge na ina belin litime unuzu kitin Cikilare ma kuluu.” ⁴⁶ Maryamu woro, “Ulai ning di liru Kutelle, ⁴⁷ Uruhu ning di nayi abo nin Kutelle unan tucu ning. ⁴⁸ Bara na ana ghintin kuchin me kikimon. Nin nene udu ubun ji ma yicui unan mmari. ⁴⁹ Bara na Ame Udy a na su imoon ididya bara meng, tutung lisa me di lau. ⁵⁰ Nkune-kune me di kitene kuji udu kuji na nit alenge na idin lanzu fiu me. ⁵¹ Ana su imon likara nin cara me; ana malu kiti nin na lenge na idin ghintizunu ati mine. ⁵² Ana toltizin ago ketene natet tigo mine, anin ghintina kimon. ⁵³ Ana niza anan kukpong imonli icine, anin kko anan nimon naacara sa imong nacara mine. ⁵⁴ Ana bun kucin me Israila, anan lizino nin ⁵⁵ Ibrahim nin likura me sa ligang, nafo na awa ti likawali kiti nan kaa bit a masu.” ⁵⁶ Maremu wa so nin Alisabatu tipui titat, anan kpilla udu kilari me. ⁵⁷ Na kubin Alisabatu wa duru kongo na ama maru gono me a tunna a mara gono. ⁵⁸ A doon lisosinn me nan likura me lanza ubeleng inkune-kune mongo na Kutelle su Maremu ku, inung wang su ayi abo ligowe ninghe. ⁵⁹ Ituna, na ayiri linuanu me in kulo ayiri kulir, idaa nda kalu kucuru ngone, iwa din nworu inighe lisan Zakariya, nafo lisan incifme.

⁶⁰ Unan gone kpana a woro, “Babu, ima yicu lisame Yohanna ari.” ⁶¹ Anite woroghe, “Na umong duku nanya likura mine na idin yicughe nin lisa lole ba.” ⁶² Itunna i kpiliya ucifin ngone ulire nin nacara inan yinno lisa longo na ibaa yicu gone mun. ⁶³ A joorino nin cara inighe imon nanyert, a tuna a nyertine, “Lisa me Yohanna ari.” Vat mine umamaki kifo ani. ⁶⁴ Na nin nanzu kubi ba unuume tunna upuuno kidowo lileme buntu, a tuma nliru, nin su liru Kutelle. ⁶⁵ Fiu tunna fi kifo alenge vat na iwa di ligowe kite itunnan belu nimon ilenge na isu vat nanya kipin natala ucin du Uyahidiya. ⁶⁶ Vat na lenge na iwa lanza ubeleng nimon ilele itunan kpilizue nanya nibinai mine iworo nenghe, “Ani nene, gono kane ma yitu Iyiziari?” Bara na iwa yinin ucaran Ncikilari di ligowe ninghe. ⁶⁷ Ucif me Zakariya wa kulun nin Ruhu Ulau, a tunan belu nimon ilenge na ima su mbun, ⁶⁸ “Liru udu kitin Cikilari, Kutellen Israila, bara na ana dak kiti bit a puuno lbaun nutunu nanitme licin. ⁶⁹ Ana ni nari unan likaran tucu nanya likura kucinme Dauda, ⁷⁰ Nafu na Kutelle wa belin tinuu nnono ni lau kadura me uworu. ⁷¹ A na ti nari likawalin tucu nacara na nan nivira bit, nin nacara na lenge na inari arik. ⁷² Ana su nani anan durso nkune-kune udu nan kaa bite, anan nin likawale me, ⁷³ loli likawale isilinari na awa belin udu kitin kaa bit Ibrahim. ⁷⁴ A wa su isilin anan nutun nari nanya nacara na nan nikira bit anan ta nari ti sughe katwa sa fiu, ⁷⁵ nanyan nlau ni su nimon icine mbun me udu ligan nayiri bit. ⁷⁶ A fee, gonon ning, ima yicufi unan liru nin

nuu Kutelle Ugo Udya, bara na uma diu mbun Incikilari ukelee anit bara udak me, ⁷⁷ unan buuno anit iyinin use ntucu nshawa nin nalapi mine. ⁷⁸ Kutelle bite ma shawa nin nalapi bite bara nkune-nkune migbardan me, kitenen mon kune-kune, unan tucu ulenge na adi nafo uzun nwui, ma dak unuzu kitene kani a da bun mari. ⁷⁹ A ma ni nkanang kiti nalenge na isosin nanyan nsirti nin kuyelin nkul. Ama dortu nin nabunu bite nanya libau lisosin limannng.” ⁸⁰ Gone tunna ki kuno, ada nin likara kidowo nin ruhu. A wa di so nanya kusho ku kau udu kobi kongo na a wa cizin upicu nanya na nitin Isaraila.

2

¹ Nene nanya nayiri a ne, kaisar Agustus yita tigo a nutuno uduka nworuu i nyertu tisa na nit vat na idi nanyan mmyin nRoma. ² Ulelere kibatiza nfari na iwasu kubi na kiriniyas wandi ugumuna nSiriya. ³ Ko gha nya udu kagbir mye idi nyertu ghe bara kibatiza. ⁴ Yusufu fita anuzu kipin Nazarat nanya Ngalili, acina udu Uyahudiya, kipin Baitalami, kanga na iyuru kinin kipin Dauda, bara ame wandi kuwunu unuzu likuran Dauda. ⁵ A doo kikane idi nyertin ghe nin Maryamu, ule na awa di kubura nilugma mye, iyita ncaa ngono. ⁶ Nene uduru kubi na iwadi kikane, kubi nmaru ngono da ghe. ⁷ Amara gono, kin pari mye, a tursu ghe nin kupori, a cio ghe kiti nlii nimonli nakam. Bara na kutyi wa duku ba, kilari namara. ⁸ Kusari kone, anan liwalli ninab wa duku, alenge na iwa sosin nfong iwadi ncaa ligozi nakam nin kiitik. ⁹ Kpak

unan kadura Ncikilari nuzu kiti mine, ngongong Kutelle din nbaltu kiyitik mine, fiu da noni. ¹⁰ Unan kadura Kutelle woro nani, “Na iwa lanza fiu ba bara nba bellin munu uliru ucine, ulenge na uba dak nin lanzu nmang kang kiti nanit vat. ¹¹ Kitimone imarra munu unan tucu, nanya kagbir Dauda! Amere Kristi Cikilari! ¹² Alamere ale na iba ni munu, iba se gone ikiroghe nin kuzeni anong kiti nlii nimonli nin kuzeni anong kiti nlii nimonli nakam.” ¹³ Kpak nin unan kadura Kutelle a soja kiteni kani gbardang wan duku nsu liru kutelle idin su, ¹⁴ “Ngongon udu kiti Kutelle kitene kani, lisosin lishau ba yitu inyi nanya nanit nin nalenge na ayi mye npoon ninghinu.” ¹⁵ Uso na unan kadura Kutelle nnya kiti mine, anan liwali nine woro natimine, “Cannari nene udu Baitalami tiyene imon ile na idi ilenge na Cikilari nta tiyino inin.” ¹⁶ Ido kikane dedei ise Maryamu ku nin Yusufu, iyene gono nonn kiti nlii nimonli nakame. ¹⁷ Na iyene nani, ita anit yinno imon ile na ibelle nani kitene ngono kane. ¹⁸ Vat nalenge na iwa lanza ikifo tinnu, bara ile imon na ubelle nani kiti na nan liwali ninah. ¹⁹ Ame Maryamu tinna nkilizu kitene vat nile imon na lanza acio inin nanya kibinai mye. ²⁰ Anan liwali nineh kpilla, idin nzazinu nin liru Kutelle, bara imon ile vat na ilanza, iyene idi nafo na ina belin nani. ²¹ Na ayiri kuliri nkulo, kubi nkalu kucuru ngone ndah, inaghe lisa Yesu, Lisa na unan kadura Kutelle wa mallu unighe, kamin nuzu nanya libure. ²² Na ayiri linanu mye nmala, bara uduka Musa, Yusufu nin Maryamu damun kagone nanya kutyi nliiran

nurushelima, inakpa ghe kitin Cikilari. ²³ Nafona inyerte di nanya duka Cikilari, “Ko kame gono nfari kilime iba yicu ghe ulau Ncikilari.” ²⁴ Tutun iwa dak ida ni uhudaya bara uleli ubelle nanya nduka Ncikilari, “awullung abba sa atanta bara.” ²⁵ Au umong unit nanya Urushelima lisa mye Simeon, unit une ullau wari unan ni litii, awadi ncaa nle na aaba da bunu Isiraila ku, Uruhu ulau wa di litimye. ²⁶ Awa se uleli uyinno kiti nruhu ulau, na uwa woroghe, na ame ba kuu ba, sei ayene Cikilari Kristi. ²⁷ Nlon liri ada kutyi nlira, Uruhu ulau wari wa dofin ninghe. Kubi na Ucife nin nne wa dinin gone Yesu, ida sughe ile imon na uduka anbelle isu. ²⁸ Ame Simeon ne sereghe nin nacara mye, asu liru Kutelle anin woro, ²⁹ “Nene na kucin fe nya sheu, Cikilari, bara uliru ligbulang fe. ³⁰ Bara iyizi nighe nyene utucu fe, ³¹ Ulenge na uwa keele nanya nyenju nanit vat. ³² Ame ba so nkanan bara upunu kidegen kiti nalumai, aba so ngongon nanit mye Isiraila.” ³³ Ucif nin nnah nngone kiffo tinu kitene nile imon na idin kitin gone. ³⁴ Simeon ta nani nmari, abelle Maryamu ku unene, “Lanzai gegeme gono kane ba so libau ndiu nin nfitu nanit gbardang nan Isiraila nin nalama alenge na idin bellu kitene mye. ³⁵ Tutun Kusangali ba wariu kidowo fe, bara ukpilizu nibinai gbardang bba nuzu fong.” ³⁶ Umong uwani unan nliru nin nnu Kutelle, lisa mye Anna ame wang wa duku, ame ushonon Fanuwel unuzu likuran Ashar, awa dinin mye nin nlesi akus kuzor cas, ³⁷ a so nanya likulok uduru akus akut kulir nin na nas. Na a suna u picu kutiin nlira ba kitik nin liring,

a suzu ukotu nayi nin lira. ³⁸ Nkoni kube ada kiti mine a cizina ugodiya kiti Kutelle, asu uliru kitene ngone kiti nko gha, alenge na idin ncaa ntucu Urushelima. ³⁹ Kubi na imala vat nile imon na iwa dinin su nsuwe bara uduka Ncikilari, ikpilla udu Ugalili, udu kagbir mine Unanzaret. ⁴⁰ Kinin gone kunno ata likara, njinjin kpina ku nsheu Kutelle so liti mye. ⁴¹ Ucife nin nnere asa ido Urushelima ko lome likus bara ubukin (keterewa). ⁴² Kubi na awa duru akus likure inung tutun nya kubi nalada a kubi nbuki. ⁴³ Na iso, ayiri nbuke vat malla, izina ukpilizinu kilari, ame gone Yesu lawa kidung, nanyan Urushelima, na inung Ucife nin nnene wa yiru ba. ⁴⁴ Inung dinsu nworu adi nanya ligo nanit, na iwa di nanghinu, isu ucin liri lirim, inin cizina upiziru ghe nanya likura nan nadondon. ⁴⁵ Na iseghe ba, inung kpilla udu Urushelima, itunna npiziru ghe kikane. ⁴⁶ Iduru ayiri ata at iseghe nanya kutyi nlihan, asosin kiyitik na nan nyiru, inlanzu nani nin ntinu nani. ⁴⁷ Vat nalenge na iwa lanza ghe iwa kiffu tinu, bbara uyiru nin nkawu mye. ⁴⁸ Kubi na iyene ghe ikiffu tinu unna mye woro, "Gono, iyaghari nta usu nari nani? Lanza Cife nin mye tidin piziru fi kkang." ⁴⁹ A woro nani, "Iyaghari nta idin pizirie? na anug yiru ba uso yi gbasari nso kilari Kutelle?" ⁵⁰ Bara na inung nyinno ile imon na tigbulang mye din bellu ba. ⁵¹ A kpilla kilare nanghinu udu Unazareet adorto uliru mine, unna mye cio vat nimon ine nanya kibinai mye. ⁵² Yesu leo ubun nkunju nin njinjin a njangaram, ase uyinnu Kutelle nan nanit.

3

¹ Nanya likus likure nin natowun kube na ugo Tiberius Kaisar, ame Bilatus Ba-bunti wa di ugomna Nyahudiya, Hiridus wadi unan bunu gwamnna in Galili, gwana me Filibus wadi unan bunu kipin ituriya nin Tarakunitis, Lisaniyas wadi unan bunu gwamna Abiliya, ² nin kubi na Annas wadi kumalami kudya nin Kayafas, uliru Kutelle da kitin Yohanna, usaun Zakariya, nanya kusho. ³ A wa cinu akeu nigberi naa na ni wadi ngau kurawa urdun, a wadin wazin shintinu nmyen nin foo na acara udu uwesu kulapi. ⁴ Nafu na inna yertin nanya kufa ligbulang Ishaya unan liru nin nuu Kutelle, "Li wai nmong din yicu nanya kusho, 'Kelen libau Kutelle, kelen tikoot mene ti so dert. ⁵ Vat awu ima kulu anin, vat atala nin naparan ima toltinu ana nin vat, tibau ti ginlang ima nakpu tinin, tibau ti nanzan ima kelu tinin lau. ⁶ Vat anit ma yenu utucu Kutelle.'" ⁷ Yohanna woro ligozin na nite ale na iwa ccinu uda kiti me ada shintu nani nanya mmyen, "Anung kuwunu fiyii timung, nghani na kpada minu icun kiti finana nayi to na tidin cinu? ⁸ Nutunon nono nanga na nibatina ufubu, na iwa cizin ugbondilu nanya mine ba, "Tidin Ibrahim ucif bite,' bara na ina belen munu au Kutelle wa sa a nutuno Ibrahim ku nono tutung unuzu natala alele. ⁹ Nene imalu tii kidowo tilin kuce bara nani vat kuca ko na kunutuno kumat kucine ba wase ikowo kunin i ta ulaku." ¹⁰ Amon nanya ligozie teringhe imoro, "Iyanghari ti ma nin ti." ¹¹ A kawa a woro nnani, "Umong wa di nin nalutuk aba, ana ule na a salimung, ule na

asi nin nimonli a su nani.” ¹² Among anan sessun gandu da ida shintin nani nmyen, i woroghe, “Unan yiru, inghanghri ti ma ti?” ¹³ A woro nani, “Na ima seru ikurfung ikata ile imong na ina beling minu.” ¹⁴ Among a soja da tiringhe, i woro, “Arike fa? Tiba tizighari?” Aworo nani, “Na iwa seru ikurfun kifin mmong nin likara ba. Na iwa vura umong ba teren kibinai nin imung na idin bizu minu.” ¹⁵ Nene na anite wa din ncaa ndak Yesu, kogha wadin kpilzule sa Yohanna re Kristi. ¹⁶ Yohanna kawa a woro nani vat, “Bara meng idin shintu munu nanya myen, umong din cinu ulenge na akafini nin likara, na meng bafin inbunku tii nakpatak mye ba, ama shintu munu nanya Ruhu Ulaun nin laa. ¹⁷ Kupark mye di nanya nacara mye na ama kyeliu uaalkama a gutun insoronghe ayiru iyole atii filai ama juju insoronghe nin la ule na iwa se ibico ba.” ¹⁸ Nin mong ugbaru udia tutung, abele anite ulilrun nlai. ¹⁹ Yohanna kpada Hiridus ku kitin yerun nwaii mbene mye Hirudiya, nin vat nadu ananzang Hiridus na ana su. ²⁰ Bara nan Hiridus kuru a ti nlong lidu tinanzang a mati i tursu Yohanna ilu nanya kilari lican. ²¹ Nene kubi da, na Yohanna wa shintu anit vat nanya nmyen, a shintino Yesu ku wang na awa din nlira kitene kani puno. ²² Uruhu Kutelle tulu kitene mye nafo kuwulung, liwui nuzu kitene kani, “Fere gono nayi ning udin puzi ayi.” ²³ Yesu liti mye, kube na awa cizin udursuzue awa di nin nallus akut atat. Awa di usaun Yusufu, usaun Heli, ²⁴ usaun Mathat, usaun Nlawi, usaun Melchi, usaun Jannai, usaun Yusufu, ²⁵ usaun Matatiyas,

usaun Amos, usaun Nnahum, usaun Hasli, usaun Nayjaya, ²⁶ usaun Maatha, usaun Mattathiya, usaun Shimi, usaun Yuseka, nin saun Joda, ²⁷ usaun Yohanna, usaun Risa, usaun Zurbabila, usaun Shaaltiya, usaun Niri, ²⁸ usaun Malki, usaun Addi, usaun Kusana, usaun Almodama, Usaun Iri, ²⁹ usaun Yosi, usaun Aliazara, usaun Yorina, usaun Mattahata, usaun Lami, ³⁰ usaun Simion, usaun Yahuda, usaun Yusufu, usaun Yonana, usaun Aliyakima, ³¹ usaun Malaya, usaun Mainana, usaun Mattahata, usaun Natana, Usaun Dawuda, ³² Usaun Yassa, usaun Obida, usaun Buaza, Usaun Salmona, usaun Nahashuma, ³³ usaun Aminasaba, usaun Arana, usaun Hasruna, usaun Harisa, usaun Peres, usaun Yahuda, ³⁴ Usaun Yakubu, Usaun Ishaku, Usaun Ibrahim, usaun Taraha, Usaun Nahura ³⁵ usaun SARuja, usaun Rauwa, usaun Palaju, usaun Aberu, usaun Shalahu, ³⁶ Usaun kinana, usaun Arfakshada, usaun Samana, usaun Nuhu, usaun Lamaka, ³⁷ usaun Matushalaha, usaun Anuhu, usaun Jarada, usaun Mahalailu, usaun Kanana, ³⁸ Usaun Anosha, usaun Shittu, usaun Adamu, Gono Kutelle.

4

¹ Nani Yesu, na iwa kullo ghe nin Uruhu Ulau, akpilla unuzu kurawan Yahudiya, Uruhu nya ninghe udu nanya kusho ² nanya nayiri akut anas shetan. Wa di dumunghe kikane, nanya na leli ayire, na awa lii imon ba, udu nimalin nkoni kubi alanza kukpon. ³ Shetan ghe woroghe, “Andi fe gono Kutelle ari taah atala ale aso uborodi.” ⁴ Yesu kauwa ghe ina nyertin, “Na unit

ba so ninlai bara uborodi cas ba.” ⁵ Nin nani shetan dofino nunghe udu kiti kizalan, adi durso ghe vat kipin tigo nanya inye na nin kubi ba. ⁶ Shetan ghe woro ghe, “Meng ba nifi likara asu tigo nanya kipin tigone nin ngongon vat, meng wan su nsu nani bara ina nii nsu tigowe kitene, tutun nwanasa nnah ko ghaku ulenge na ndinin nsuwe. ⁷ Bara nani asa uba tumunu nbun nighe unii ngongon, vat nilele ba so infe.” ⁸ Bara nani Yesu kauwa a wono ghe, “Udi nanya ninyerte uba tumuzunu Cikilari Kutelle fe amere cas uba nighe ngongon.” ⁹ Udu nbune shetan dofino nin Yesu udu Urushelima adi cio ghe kiiti kizalang kuttyi nliran a woro ghe, “Andi fe gono Kutelle ari nyinna kikane. ¹⁰ Bara inyerte na bellin abati nono kadura mye iminfi, ikese fi. ¹¹ Inung ba ghintinfi nin nacara mine, bara uwa tiro kitene litala.” ¹² Yesu kauwa a woroghe. “Ina bellin na uwa dumun Cikilari Kutelle fe ba. ¹³ Kubi na shetan nmala udumuzunu Yesu ku, a nya a sunghe udu nkon kubi. ¹⁴ Nani Yesu kpilla udu Ugalili nin likara Uruhu, uliru kitene mye malla kiti vat nkilinu ligan nmyino. ¹⁵ A dursuzo nani nanya kutyi nliran ko gha wa sughe liru. ¹⁶ Nlon liri adah Unazaret, kagbir kanga na ana kunjoku, nafo ile imon na amene nsuzuwe, a pira kutyi nliran liri nasabar, a fita ayisa a karanta inyerte. ¹⁷ Kufah nnan nliru nin nuu | Kutelle Ishaya ri iwa nighe a puno kufe, asa kiti kaa na inyerte ule duku, ¹⁸ “Uruhu Kutelle di nin mye, Bara unashipai nbellu uliru ucine kiti nakimon. Ana tuuyi nbellin ibunku alenge na idi licin, nin npunu niyisi nale na idi aduu, ¹⁹ Nin nbellu likus

nse nyinnu Ncikilari.” ²⁰ Na atursu kuffe, akpilla mun ana unan kutuwa kutyi nlirane, atina aso, iyizi na nite vat nanya kutyi nliran kpilla kitimye. ²¹ A cizina uliru nanghinu, “Kitimone nkullo nanya nlanzu mine.” ²² Ko gha wanso iyizi inba nanya nimon vat na awa bellin nanuu itunna ikiffo tinu, bara tigbulang timang na ti di nnucu nnu mye. I wa din du “Kaane gonon Yusufu ari, sa na nani ba?” ²³ Yesu woro nani, “Kiden nari iba belle to tinan kugoldo, kabere shinno nin litife, vat nile imon na tina lanza au una su Ukafarnahum su inin kikane kagbirfe.” ²⁴ Ame tutun woro, “Kidegenari ndi nbellu munu, na iwasa iyina nin nan nliru nin nnu Kutelle kipin mye ba. ²⁵ Kidegen meng di nbellu munu, awani alenge na ales mine wa kuzu wa diku gbardang kubon Iiya, kubi na kitene kani wa tursu, sa uwuru udu akus atat nin tipwui kutocin kubi na kukpon wandi vat kipine. ²⁶ Bara nani na iwa tuu Iliya ku kiti nmong nanya mine ba, bara cas udu kiti nmong uwani na ules mye na kuu, kupo kipin Sidon. ²⁷ Tutun akuturu wa duku gbardang kubin Alisha unan nliru nin nuu Kutelle, bara nani na iwa shinn nin nmong ba se Naaman kunan Suriya.” ²⁸ Vat nanite nanya kutyi nliran lanza ileli imone ayi mine nana. ²⁹ Inung fita inutunghe nanya kagbire nin likara, inya ninghe udu kitene likup longo na iwa ke kagbir mine ku, bara itununghe udak kutyin. ³⁰ Ame tunna anya dert kiyitik mine libau mye. ³¹ A tolo udu Ukafarnahum kagbir nanya ngalili, namon asabar awandi ndursuzu nanit nanya kutyin nliran. ³² Inung wa kiffo tinu nin ndursuzu mye,

bara awa liru nin likarra. ³³ Nene nanya kutyin nliiran umong wa duku ulenge na awa dinin Nruhu nagbergenu, asu kuculu komg, ³⁴ Iyaghari arike basu ninfi Yesu kunan Nazarat? Uдах kikane uda molu nari? Meng yiru sa fe ghari, fere Ulau un Kutelle!" ³⁵ Yesu kpada agbergenu a woro, "Taan tik inuzu nanya mine!" Kubi na agbergenu liinghe kutyen kiyitik mine, anuzu nanya mye sa uworu ataghe ukul. ³⁶ Vat nanite kiffo tinu, itunna nliru nanya nati mine, i woro, "Imusin ntime tigbulan ghari tine? A kpada agbergenu ananzang nin likara inanai inuzu wa?" ³⁷ Uliru we kitene mye tunna umala kiti nanyan nkilinu kipine. ³⁸ Na Yesu nsuna kutyin nlira, apira kilari Simon, nene unan nwani simo ne awadi nniu nin nkonu, inung foghe acara nmemuku mye. ³⁹ Bara nani a fita ayisina kitime akpada ukone, atinna ashino, deddei atina a fita acizina asu nani katuwa. ⁴⁰ Kubi ndiu nwui, anite da nin na nan tikonu gbardang kitin Yesu, Ame tarda nani acara itino itinna ishino. ⁴¹ Agbergenu nuzu kiti nani gbardang, nin kuculu i woro, "Fe gono Kutelle Yesu kpada agbergenu a wantina nani uliru. Bara iwa yinin au ame Kristi ari. ⁴² Nin nshantu kiti ada, anya udu kiti kah na unit duku ba, ligozi nanit wadi npiziru ghe ida kiti kah na aduku, isu inda na iba wantinghe asun nani. ⁴³ Baara nani, aworo nani, "Usoyi gbasari tutun nbellin ulinu ucine kitene kipin tigo Kutelle nanya nigbir gbardang, bara nanere iwa tuuyi kikane." ⁴⁴ Nin nani atina aleo ubun nbellu nliru nlai nanya natyi nlira, nin vatt ligan Yahudiya.

5

¹ Nene icizina, ligozi nanit wa kilinghe idin lanzu nloru Kutelle, ame wa yisin ngau kurawa. ² Ayene tizirgin nmyin tiba yisin ngau kurawa. Anan nduwane wandi imal nuzu nanya tizirge, idin kussu tikuma. ³ Yesu wa piru nanya njirgin Simon a woroghe a cancanah udu ubune, a so nanya nzirge anin durssozo annite. ⁴ Na amala udursuzu nanite, a woro Simon ku, "Ayiru uzirge a domun kiti chonchome bara nduwaned." ⁵ Bitrus kpana a woro, "Cikilari, timorin katuwa, nati kifo imon ba, bara ligbulan fe, mba tuu tikume ku." ⁶ Na ita nani ikifo iboo gbardang, tukume putuzo. ⁷ Iyicila adon mine nin nacara na idi nton tizirgi ida bun nani, idah ida kullo tizirge icizina wulu nanya nmyen. ⁸ Na Bitrus nyene nani adio nabunu Yesu anin din sughe, "Cacannah kupo nighe, bara na meng unan kulapari, Cikilari." ⁹ Imone wa tighe Zikiki, ligowe nan nale na awadi nanghinu nin kifu nibowe ulenge na iwa yiru. ¹⁰ Ulele wa munun Yakubu nin Yohanna asaun Zabadi, alenge na iwadi ligowe nin Bitrus. Yesu woro Simon, "Ku na uwa lanza fiu ba, bara nenen udu ubun uba kifizu annit." ¹¹ Kubi ko na inutuno tizirgi mine ndas, isuna imone vat idofin ghe. ¹² Uwadi nani kubi, na awadi nanya nkan kupin nigbire, umong unit wa duku nin tikuturu. Na ayene Yesu ku, adio nbun mye adin nfoghe nacara aworo, "Cikilari assa uyinna uwasa ushino nin mye." ¹³ Yesu nakpa ucara mye adudo ghe, a woroghe, "Meng nyinna. Shino." Kitene tikuture tina tishino. ¹⁴ A kpada

ghe yenju awa bwllin umon, a woroghe, “Caanfi, udurso litife kiti npirist, caan udi ni uhadaya nwezu fe bara ubellun Musa, bara ushaida kiti mine.” ¹⁵ Uliru litime mala kiti piit, Ligozi nanit gbardang dah kitime nwonu ilanza ghe, ndursuzu nani nan nshizinu nin tikonu mine. ¹⁶ Bara nani asuna nani apira nanya kusho usame, bara anan tah nliran. ¹⁷ Iwa duku nlon liri na awadi ndursuzu nanit, a Farisiyawa na nan wucu kidegen wa duku, alle na iwa nucu niti ngangan nanya nmyin Ngalili a Uyahudiya nin kakkpiri Urushalima. Agang Kutelle wadi litime nworu a shhizin nin nanit. ¹⁸ Nene amon annit da, nin nmong unan nkonu npenu nfunu, ipizira libau longo na iba dak ninghe kitin Yesu. ¹⁹ Na iwa se libau nworu Idamun ninghe ubun mye ba, bara ukullu kiti, ighana kitene fitulleri kutyie itoltunnge kiyitik nanit nbun Yesu. ²⁰ Na awa yene uyinnu mine sa uyenu a woro, “Ikusu alapi fe.” ²¹ Anan ninyerte nan na Farisawa icizina utiru iworu, “Ghari ule na adin tizogo? ghari nwasu awesu kulapi, nbanin Kutelle?” ²² Yesu wa yinin ukpilizu nibinai mine, a kauwa a woro nani, “Iyaghari ntah idi kpilizuwe nanya nibinai mine? ²³ Uyemeri dinin dedei nbellu, 'Iwese alapi fe sa fita ucinu?’” ²⁴ Bara inan yinno gonon nnit dinin likara nanya inyulele akusu kulapi, nworu fi, 'Fita uyiru kuppe, fe unya udu kilari.’” ²⁵ Na nin mollu kubi ba nbun mine a fita a yauna kuppe mye na wa nnonku akpilla kilari mye adin nzazinu Kutelle. ²⁶ Ko gha imone wa tighe zikiki izazina lisa Kutelle, fiu da nani iworu, “Tiyene imon ipese kitimone.” ²⁷ Na ile imone nkatah,

Yesu nuzu kikane adi yene umon unan sesun ngandu lissa mye lawi, asosin kudanga nsesun ngandu mye, a woroghe, "Dofini." ²⁸ Lawi suna vat imon ile na awa dumun adofinghe. ²⁹ Lawi yicila ubuki udiya kilari mye bara Yesu, anan sesun ngandu gbardang wa dak ku, among annit wa sosin nanghe idin leo ligowe kutebule. ³⁰ Afarisiyawa nin nan ninyerte wadi ngondilu nbun nan nan kadura mye, iworu, "Iyaghari ntah idin lii nin nso na nan sesun ngandu ligowe na nan kulapi?" ³¹ Yesu kauwa nani, annit alenge na idi acine, na idinin su nnan nizu nkan ba, anan tikonuاري cas dinin su nnan nkan. ³² Na ina dakk nyicila annit alau ba, ayicila anan kulapi ituba." ³³ Inug bellinghe, "Nono kadura Yohanna asa itere tinu nin nlihan, nono kadura na Farisiyawa asa isu nani inung nono kadura fe din nlii isono." ³⁴ Yesu woro nani, "Umon wasa aterunu kwanya tiyime yita nanghinu?" ³⁵ Bara ayiri ba dak na iba da yiru kwanya tiyome, nanya naleli ayirere iba teru tinu." ³⁶ Yesu tutunn lira nanghinu nin tinan tigoldo, na umon wasa ayira kupari kupese avah kukuse mun ba, asa asu nani, aba jariu kuzeni kupese, kuzeni kupese wasa ado dert nin kukuse ba. ³⁷ Tutun na umon wasa ayira nmyen narua ata lisu likuse ba asa asu nani, nmyen narau mipese ba tutu nin lisuwe, nmyen narauwe mala kiti, linin lisuwe putto. ³⁸ Bara nmyen narau mipese, ibati minin nanya lisu lipese lilau. ³⁹ Na umon, asa asono nmyen narau mikuse, adin piziru mipese, bara aba woru, 'Mikuse katin.'"

6

¹ Na iwa di lirin Nassabath na Yesu wadin cin nanya kunen ni leu acurmye wadin nkulu nati ni leu, ipara na cara mene ituna nlee. ² Amon nanya na Farisiyawa woro, “Inyari ita idin nsu nilemong le na i caun isu liri na Sabbth ba?” ³ Yesu kauwa nani a woro, “Na anung na karanta imung ile na Dauda wasu kube na wa lazan kukpong, ligowe nan nanit na iwa di nanghe?” ⁴ Awa piru kilari Kutelle, ayira uburodi ule na iwa ceu a leu umon nanya ukuru ama alenge na imadi ligo we nan ghe un na priestari cas ile.” ⁵ Anin woro nani, “Gono nit Ucfari un na Sabath.” ⁶ Uda among Asabar na awa piru nanya kutii nlira adin dursuzu anite kikane umong unit wa diku nin ku girin cara. ⁷ Anan niyert nang na Farisiyawa wadin yenju susut sa a ba shinu nin mung unan konu lirin na Sabath, inan se imong ile na inna Vuruzughe mung. ⁸ Bara nani ayino ile imung na idin kpilizue nibinai myene a woron nle na ucara di kuger, “Fita, uyisin kitill nanite.” Unite fita a yisina kitene. ⁹ Yesu woro nani, natirin minu, ucaun isu imong icine liri na Sabatha sa isu inanzang i tucu ulai ya sa inanza unin?” ¹⁰ A yenje nani vat anin woro anite, “Nakpa ucara fe.” Ata nani ucara mye kpilaku. ¹¹ Bara nani ayi mine nana ilira nanya natimine, kitene nile imon na ibasu Yesu ku. ¹² Uso nani, nanya nayiri ane a ghana kitene liikup asu nliran, a leo ubun nin kiitike vat nlira kiti Kutelle. ¹³ Kubi na kiti nshanta, ayicila nono katuwa mye, a fere annit likure alenge tutung na iwa ni nani lissa “anan kadura.” ¹⁴ Tisa nanan kadura mye

inughe Simon (ulenge na iwa nighe lisa Bitrus) nin gwana mye Andrawus, Yakubu, Yohanna, Filibus, Bartamalawus, ¹⁵ Matta, Tomas, Yakubu usaun Alfa, Simon, ulenge na idin yicughe Zaloti, ¹⁶ Yahuda usaun Yakubu, nin Yahuda Iskariyoti ulenge na aba lewughe. ¹⁷ Kube Yesu tolo kitene likupe nan ghinu ida yisina kiti kitendelen, ligozi na nan katuwa mye gbardang wa duku, nin ligozi nani gbardang na inuzu Nyahudiya nin Urushelima, nin nbui kurawa Sidoniya a Utaya. ¹⁸ Iwa daka ida lanza ghe, ukuru ise ushinu nin tikonu mine, anit alenge na iwadi nniu nin nruhu unanzang iwa shinn. ¹⁹ Ko gha nanya ligoze wa dinin su a dudo ghe bara likara nshishinu vat. ²⁰ Ame yene anan katuwa mye a woro, "Anung anan nmariari ulenge na idi akimon, bara anughere anan kipin tigo Kutelle. ²¹ Anan nmariari unughe na idi lanzu kukpon nene, bara anug ba shittu, anan nmariari anughe na idi kuculu, bara iba su tisina. ²² Anan nmariari anughe asa anit nnari munu, kubi na ikoso ligo nan ghinu, isu munu nshina, inani nanza munu lisa nworu anug umuguari, bara upiziru lisa ngono nnit. ²³ Suun liburi libo liyiri lole, inyizin bara ulanzu nmang, bara fe base uduk udia nanya kitene kani bara acif mine nanere iwa su anan kadura Kutelle. ²⁴ Kash anung anang nimon nacara, barra imal seru uduk mine. ²⁵ Kash anung alenge na ishitin nene, bara kukpon ba da munu nin ndu nbun, kash anung na idi tisina. nene, iba su tiyom nin kuculu nin ndu nbun. ²⁶ Kash anung alenge na anit di nliru gegeme kitene mine, bara acif

wa su anan nliru kinu nin nnu Kutelle nanere. ²⁷ Bara nani meng di belle munu na idin lanzu, taan usu na nan nivira nanghinu, isu imon icine kiti nalenge na inari munu. ²⁸ Taan aleenge na itamunu unnu nmari, suun alenge na idin tumunu ineo nliran. ²⁹ Ame ulenge na areoufi kuwwau kpiliya ghe kunbe, asa umon bollo ugudum fe munu ghe kulutuk fe ku tutun. ³⁰ Na vat nlenge na atirin fi, asa umon nbollo imomon na idi infe, na uwa tiringhe anifi ba. ³¹ Ile imon na fe idinin su anit sufi fe wang su nani. ³² Asa fe din su usu nalenge na idinin su fere cas, iyaghari uduk fe? Vat inung anan kulapi dinin nsu nalenge na idinin su mine. ³³ Asa udin suu imon icine kiti nale na idin su fi imon icine, iyaghari uduk fe? Nanere wang anan kulapi din su we. ³⁴ Asa udin yenju iba biufi, iyaghari uduk fe? Inung anan kulapi din nizu ure kiti nalenge na idin yenju iba kpillu ini nani tutun. ³⁵ Taa usu nnan nivira nin fi, usu ghe gegeme. Niza nani ure na iwa ceo kibinai nworu uba seru ba, uuduk fe ba yitu gbardang, uba so gono nnan kitene kani. Bara ame liti mye din su gegeme kiti nale na idinsu ugodiya ba. ³⁶ Lanza nkune kune, nafo Ucif fe na adin lanzu nkunekune. ³⁷ Na uwa ti umon aso unan kulapi ba, bara fe wang iwa su fi nani. Na uwa mollu umon ba. Fewang na iba mollu fi ba, shawa nin kulapi namong, fewang iba shawu nin kunfe. ³⁸ Niza anit fewang iba niiti, uni udia na iba zinlinu ukuru ituku bara kuyanga kongo na uguro uman mun, kunere iba guni fe ku mun.” ³⁹ Akuru a belle nani tinan tigoldo. “Unan uduu waansa adursu umon unit

uduu libauwa? Asa asu nani vat mine ba diu nanya kuwu, su nani ba? ⁴⁰ Unan nmasu nyinnu nimon wasa akata unan dursuzu mye ba, bara kogha kubi ko na amala umase, aba so nafo unan dursuzu mye. ⁴¹ Ani iyaghari nta udin yenju limoo nanya niyizin gwana fine, na idin yenju kukunti na ku di niyizifi ba? ⁴² Iyizirari uba bellu gwana fine, 'Gwana nan nkala limoo longo na lidi nanya niyizi,' fe litife na uyene kukunti na ku di nanya niyizife? Fe unan rusuzu liti! Burno ukala kukunti nanya niyisife, nin nani unin yene gegeme limoo longo na lidi niyizin gwana fine. ⁴³ Bara na kon kutca kucine wansa anaa kumat kunanzang ba, sa kutca kunanzan nii kumat kucine ba. ⁴⁴ Bara ko kuyemu kutca idin kunin bara kumat mere. Bara na anit wasa ikala kupu kidowo fimart ba, nanere iwasa ikala inabi nanya fimart kusho. ⁴⁵ Unit ucine nanya nile imon na adin cisu kibinai mye, asa abelle imon ile na idi icine, unan magunta nutuno imon inanzang ile na idi kibinai mye nin nnu mye. ⁴⁶ Iyaghari nta idin yicie, 'Cikilari, Cikilari,' nin nani na idin dortu imon ile na nbellen munu ba? ⁴⁷ Vat ulenge na ada kiti nighe, a lanza tigbulang adofino tinin a di nafo. ⁴⁸ Adi nafo unit ule na akee kilari amini nwuzu kiteen anin tuno kutyi ata atata ku. Kubi na uwuru nda kang nmyen nda kilari kane wasa kizillino ba, bara kidinin litino licine. ⁴⁹ Bara nani, ulenge na a lanza tigbulang ninghe na adofino tinin ba, aba so nafo unite ulenge na kidiin sa litino licine, aswu uwuru ntolo, nmyen ndofino kilari kane, deddei ki diu, na udiu wa ba caunuu ba.”

7

¹ Kubi na Yesu nmala ubellu nimon natuf nanite, a pira Ukafarnahum. ² Kucin nmong unit udia, na awadi nin nkanu acina ukuu, Cikilari wa di nin su mye. ³ Bara na alanza ubellen Yesu, unit udia une to akukune na Yahudawa idi yicila ghe adak ada tucu kucin kone bara awa kuu. ⁴ Kubi na ida kupoo Yesu inung tiringhe iworo, “Ucaun isughe nani, ⁵ Bara adinin su nanit bite, amere na ke nari kutyin nliran kone.” ⁶ Bara nani Yesu leo ubun nanghinu kubi na awadii piit nin kilare unit udia une to adondon mye iworoghe, “Cikilara na uwa ti litife kudira ba, na meng batin uda piru nanya kilari nig ba. ⁷ Bara nanere na nyene liti nighe nbatin ndak kitife ba, belle ligbulang kucin nighe ba shinu. ⁸ Bara meng wang unitari na idinin tigo, ndinin nasojja, asa nworu ulle, 'Cang,' asa anya andi nworu umong, 'Da,' asa ada, ame kucin nighe su nenge asa asu.” ⁹ Kubi na Yesu nlanza nani akiffo unu, a gitirino kiti ligozi na idin dortu ghe, “Meng bellin munu, vat nanyan Israila na nse umon nin nimusin nle uyinu sa uyenu ba.” ¹⁰ Inung alenge na to nani, kpilla udu kilari idi se kucine nshino. ¹¹ Nin nkon kubi, uso na Yesu wadi ncinu udu kipin na idin yicu unayin, adon katwa mye wadin ncinu nanghe, ligowe nin ligozi nanit gbardang. ¹² Na ada kupo kipine kidia we, iwa min umong unit na akuu, amere gone cas kitin nene, ame wand ules mye na kuu, ligozi gbardang nanya kipine wa di nanghe. ¹³ Na ayeneghe, Cikilari lanza nkunekune mye kang, “Na uwa sillu ba.” ¹⁴ A da ubun mine adudo akwatu libe, itunna iyisina

a woro, “Kwanya, nbellin fe, fita.” ¹⁵ Atina a fita a so acizina uliru, Yesu yiraghe ana unene. ¹⁶ Feu tina fi da nani vat. Itina nzazinu Kutelle iworo, “Unan nliru nin nnu Kutelle udia nnuzu nanya bite” nin “Kutelle din yenju anit mye.” ¹⁷ Uleli uliru kitene Yesu malla kiti nanya vat Yahudiya nin nigbir kupowe. ¹⁸ Adon katuwa Yohanna bellinghe vat nile imone. ¹⁹ Yohanna yicila adon katuwa mye an waba, a ti nani udu kiti Cikilari i woro, “Fere unan dak ule, sa umon ghari ule na tiba so nca mye?” ²⁰ Kubi na ida kupon Yesu, anite woro, “Yohanna unan shintizinu nanit nmyen nto nari kilifi ti woro fi, 'Fere unan Dak Ule, sa umon duku na tibo soon nca mye?’” ²¹ Nkoni kube anit gbardang wa shinn nin tikonu mine nin nniu na nan nruhu unanzang, ata anit gbardang aduu yenje kiti. ²² Yesu kauwa a woro nani, “Asa ikpilla, bellen Yohanna ku ile imon na iyene inani lanza. Anit aduu di nyenju kiti, a gurgu din cinu, akuturu din nshizhinu, aturi din lanzu, idin fizu anan kul udu ulai, akimon din lanzu uliru nlai. ²³ Unit ulenge na asuna uyinnu nin bara imon ile na ndi su ba, ame unan nmariari.” ²⁴ Kubi na anan kaduran Yohanna nkpilla, Yesu cizina ubellu ligoze nanite kitene Yohanna, “Iyaghari iwa do nanya kusho ndi yene amon ale na ufunu din pilluwa? ²⁵ Bara nani iyaghari iwa nuzu ndi yene, unit unan kuyok kucine? Yene anit alenge na idinsu kuyok kucine inani sosin nanya nlanzun mang, idi kilari tigo wari. ²⁶ Bara nani Iyaghari i wa nuzu udas idi yene, una nliru nin nnu Kutelle? Nanere, mong bellin

munu, ame katin unan nloru nin nnu Kutelle. ²⁷ Amore ulenge na ina nyertin litime, 'Yene meng nto unan kadura nighe nbun fe, ulenge na aba kelu libau kamin fe.' ²⁸ Meng nbellin munu nanya nale na awani na macu nani, na umon katin Yohanna ku ba, nin nani tigo Kutelle akatinghe." ²⁹ Kubi na vat nanite nlanza nani, umunu anan sesun ngandu, itambata Kutelle unit ulau wari, iwadi nanya nalenge na iwae ushintinu Yohanna. ³⁰ Bara nani, Afarisiyawa nin na nan nyiru nanyan nduka na Yahudawa, alenge na awa shintin nani, iwa nari njinjin Kutelle bara atimine. ³¹ Nin nyanghari mba gwadu anit nko kuje muna? Idi nafo iyaghari? ³² Idi nafo nono na idi navu nanya nkassa, alenge na isa iso iyica atimine iwroro, 'Tidin npee nishirau bara anughe, na anug nsu ikarma ba, tisu tiyom ana anung nsu kuculu ba.' ³³ Bara na Yohanna wa dak na asu kilecu sa usonu ba, anung woro, 'Ame kugbergenu ri.' ³⁴ Gono nnit daa adin nlii, aso anug woro, 'Yene, ame unan kileou nin nso udondon na nan sesun ngandu nin nanan kulapi!' ³⁵ Bara nani njinjin nsu utucu nvat nnono mye." ³⁶ Nene nkon ku Farisiyawa waddi likura au Yesu lii imonli ninghe. Bara kubi na Yesu npira kilari ku Yahudawe, ikilino kutetul isu kileou. ³⁷ Nani umon uwani wa duku nanya kagbire unan kulapi, ayinno nworu Yesu din nli nimon li kilari Kufarisiyawa, ada nin nmon nnut albasta. ³⁸ A da yisina nbun mye, kupo na bunu mye a gilla. Imizine tantizo nabune, atina nweze nin titi liti mye, ngbindirizinu nabunu, nlolizu

nanin nin nufe. ³⁹ Kube na Afarisiyawe alenge na iyicila Yesu ku, Iyene nani a kpiliza nanya kibinai mye aworo, “Ndah unit ule unan nlriru nin nnu Kutelleri, awa yinnu imusi nwani ule na adin duduzughe ame unan kulapiari.” ⁴⁰ Yesu kauwa a woroghe, “Simon, ndinin nimon ile na mba bellinfi.” A woro, “Belle unan yiru!” ⁴¹ Yesu woroghe, “Amon wa duku an waba iwa seru ure kiti nnan nizu nre, warum wa sere tidinari akat ataun, ulele tidinari akut ataun. ⁴² Na iwa dinin nikurfin nbiuwe ba, a woro nani na iwa biya ba. Bara uyemeari nanya mine ba katinu nin su mye?” ⁴³ Simon kauwa ghe aworo, “Ndi yenju ulenge na adin dortu ghe ikurfun idia.” Yesu woroghe, “Fe uwusu kidegen dert.” ⁴⁴ Yesu gitirno kiti nwane a woro Simon ku, “uyene uwani ule npira kilari fe, na unayi nmyen nkusu nabunu, ame nin nmizin a kikkai abunu, amini nwese nin titi mye. ⁴⁵ Na fe ngbindiri ba, amere, unuzu kube na ndah nanye, na asuna ugbindiri zinu nabunu nigbe ba. ⁴⁶ Na uwolo abunu nighe nin nuf ba ame nwolo abunu nighe nin nnuf. ⁴⁷ Bara ile imon na asu, nworo fi ame ulenge na adinin nalapi inani nyapa ghe, ata usu gbardang, bara ulenge na iyapa ghe cinglin, ame nta usu cingling.” ⁴⁸ Atuna aworoghe, “Iyapa alapi fe.” ⁴⁹ Alenge na idi kileowe ligowe woro nati mine, “Ghari ule na awasa ayapa kulapi?” ⁵⁰ Nani Yesu woro nwani une, “Uyinnu fe sa uyene nsu utucufe caan sheuwu.”

8

¹ Uso na nin dandaunu ba, Yesu cizina ucin

nanya nigbir ngangan na nitari, nbellu nliru ucine, kitene kipin tigo Kutelle, inung likure nya nanghe. ² Among awani alenga na iwa kalla nani Uruhu unanzan nan tikonu. Inughere, Maryamu ule na idin yicughe Magdaliya, Kitime iwa kalla ghe agbergenu kuzor. ³ Yuwana uwanin Kuza, unan katuwa Hirdus, Suzana, nan namon awani gbardang, alenge na iwa buun nani nin nimon nacara mine. ⁴ Nene na ligozi nanit gbardang nzura ligowe, umunu anit ale na iwa cinu udak kiti mye unuzu nigbir gbardang, asu uliru nanghinu nin tinan tigoldo. ⁵ Unan tibila ndo nbilisu nimus, na adi tibile imon imusu disso, libau, ipatila inin nin nabunu anyin kitene kani da pilla inin. ⁶ Imon imus disso kiti ikoto, bara na idinin nmyin ba. ⁷ Har nene imon imus disso kiti nimart, na imarte nkuno ligowe nin nimuse, imarte buco imuse. ⁸ Bara nani imon imus disso kutyin kucine inin na iyoli na iwa duru akat kazakure.” Kube na Yesu nbelle nani, ayicila nani, “Vat nlonge na adinin natuf na alanza.” ⁹ Inung nono kadura mye tiringhe iyaghari tinan tigoldo mye di nbellu. ¹⁰ Yesu woro nani, “Ina ni munu kubi iyinin imon linyeshin kitene kipin tigo Kutelle, bara kagisine iba bellu nani nin tinan tigoldo, 'iba yenju na iba yene gegeme ba, iba lanzu, na iba yinnu ba.’” ¹¹ Nene tinan tigoldo tinere, imuse uliru Kutelle ri. ¹² Imus ile na idisso libou, innere anit alenge na ilanza ligbulang nliru, shetan uni nda ada bollo ligbulang nliru nanya nibinai bara iwa yinin ise utucu. ¹³ Inin ile na idisso kiti natala anitari alenge na ilanza ligbulang nliruwe, inani sere nin liburi liboo na

iyisin nin likara ba, inung sa iyinna bara kubi baat, kubi na igwada nani asa idio. ¹⁴ Imus ile na idisso kiti nimart inughere anit alenge na ilanza ligbulang nliru, inani nsuna linin inani nda parda nani nin nbellen nikurfung nin nlanzu nmang nlai, na isa ina imus ile na idisso kutyin kucine. ¹⁵ Inughere anit ale idinin kibinai kilau ninn nan nbellu kidegen, na imala ulanzu nlire, imino unin nin likara, isu kumat nin likara. ¹⁶ Nene, na umon duku ule na aba ti ulah npitila awufu nin kishik, sa a ceo nanya lii nkoni, se dei atarda unin kutet, vat nlenge na apira ama yenu nkananghe. ¹⁷ Na imomon nyeshin, ilenge na una sali sa uyinnu ba, a na imomon nyeshin ile na iba yinnu idak nanya nkanang. ¹⁸ Suun seng nanya nlanzu, vat nlenge na adumun, amere iba kpinghe ku, ame ule na asali mun, iba seru ile na adin kpilizu a adumun.” ¹⁹ Kubi na unan Yesu nin nuane wa kiti mye, iwase uduru kupo mye ba, bara gbardang nanit. ²⁰ Ibellin ghe, “Unafe nin nuanafine yisin ndas, idinin su iyene fi.” ²¹ Yesu kauwa aworo nani, “Una nighe nin nwana nighe, inunghere alenge na idin nwana nighe, inughere alenge na idin lanzu uliru Kutelle idorto unin.” ²² Nene uso nlon liyiri, Yesu nin nono kadura mye ipira nanya nzirgin nmyen, a woro, “Nati kafin udu uleli uwul kulle.” Itunna ndinna ikafinar. ²³ Na idinna ukafine, Yesu tina nmoro fiyilili nfunu fita kang nanya kulle, uzirge kullo nin nmyen itunna ipira nanya tikanci. ²⁴ Nono katuwa mye di fiyaghe, iworo, “Cikilari, Cikilari, nmyen ba millu nari!” A fita

akpada ufune nin mye ne, fiyilili yisina kite so dang. ²⁵ Uyinnu mine, sa uyene de atirino nono katuwa mye nanya fiu nin kiti tinu itirino atimine, ghari ule adi kpadizu ufunu nin nmyen, inani din dortu ghe?" ²⁶ Ikafina udu kipin Ngarisinawa, na ki nleli uwul Ngalili. ²⁷ Kubi na Yesu yisina nbiu kurawa, a zuro nin nmong unan nilaza nanya kipine, nin dandaunu na adin nsho. Imon a sosin kilari ba, asosin nissek. ²⁸ Na ayene Yesu ku, usu agilla adio nabunu mye, atah ntet kang, "Iyaghari uдин piziru kiti nighe Yesu gono Kutelle? Inan kitene, ndin nfofi nacara yenje uwa fuuni ba." ²⁹ Yesu atta uruhu unazan ghe a nuzu nanya nnite, nkon kubi gbardang asa imone yiraghe. Inani sa itaghe inyang naccara nin nabunu, iceoghe unan ncaa, asa atasa inya ghe agbergenu wunnu ghe udi niti ninanzang. ³⁰ Yesu tiringhe, "Lisafe ghari?" A kawoghe, "Libutari," Bara agbergenu gbardang di nanya mye. ³¹ Ifoo Yesu ku acara kang, na awa mollu nani ba. ³² Ligo naladu wa di kileo kusari, agbbergenu foo Yesu ku acara, asun nani, ipiru nanya naladu, Yesu yinna nani. ³³ Na agbergenu nnuzu nanya nnite, idi piru nanya naladue, itunna iputu nin ncum idi diu kule ituna iwulu. ³⁴ Na anan libiya nalade nyene ile na isu, ido nanya kipine nin ncum, idi bellin kagbire nin nanya kipine. ³⁵ Anite nuzu idi kiti Yesu, ise unite ule na agbergenu nnuzu kiti mye, sosin nabunun Yesu, nin nimon kidowa nin kibinai dert, ilan za fiu. ³⁶ Alenge na iyene nani ibelle anite inda na agbergenu nnuzu, unite uni nshino. ³⁷ Vat nanite

kipin Ngarisinawa woro Yesu ku asun nani, bara anite apira uzirgi nmyen a nya. ³⁸ Unite ulenge na agbergenu nnuzu kiti mye, foo Yesu ku acara adofinghe. Yesu kpiliya ghe aworo, ³⁹ “Kpilla kilari, ubellin ile imon na Kutelle nsu fi, unite kpilla abelle nanya kipine vat nile imon na Yesu nsu ghe. ⁴⁰ Na Yesu nkpilla, ligozi nanite ta ghe mahabi, bara vat mine di ncaa mye. ⁴¹ Umon unit lisa mye Jairus, udia kutyi nlirag ada dio nabunu Yesu nfo ghe nacara adak kilari mye, ⁴² bara gono kishono mye kirum, unan nakus likure, anon fawal, na Yesu wa cinu uduwe, ligozi keseghe. ⁴³ Umong uwani wa duku, ulenge na awadi nanya nmyi, akus likare, na ase unan nshinu ninghe ba. ⁴⁴ Ada mamal mye, adodo imon mye likot nanya kube nmyi mye yisina. ⁴⁵ “Ghari ndudui?” Yesu tirino, vat mine ta amusuku, Bitrus woro, “Cikilari, anite di gbardang ina ni din parduzu fi.” ⁴⁶ Yesu woro, “Umong ndudui, yinno likara nnuzu kiti nighe.” ⁴⁷ Uwani nin nyene, na awanya anya likire ba, ada nin ketizu adeo nabunu mye. Nbnun nanite vat, abelle ile imon na ita amini ndudoghe, nin inda na atunna ashino. ⁴⁸ Atunna aworo, “Ushono, nigh uyinu sa uyenu fe nshino ninfi. Can sheu.” ⁴⁹ Kube na Yesu wadi nliru, umon da kiti mye unuzu kilarin Jairus udia kutyi nliran, “Ushono fe, nkuu. Yenje uwa damu unan dursuzu ninyerte. ⁵⁰ Nin lanzu nani, Yesu woro, “Jairus ku, yenje uwa lanza fiu, yinna ushono fe ba shinu.” ⁵¹ Kubi na aduru kilarin Jairus, na ayinna umon pira ninghe ba, se Bitrus nin Yohanna a Yakubu, a ucif nin nnan

ngone. ⁵² Vzat ninite yita kuculu nin tiyom, “Cinnon kuculu Yesu woro na akuu wari ba, adi nmorari.” ⁵³ Isisaghe, bara inug yiru a kuu, wari. ⁵⁴ Akiffo ghee ncara a woro, “Gono nig fita.” ⁵⁵ Ulai mye kpila, nanya mye, kubi atuna afita, Yesu woro nani inighe imomon alii. ⁵⁶ Anit mye kiffo tinu, yesu woro nani na iwa bellin umon imon ile na idi ba.

9

¹ Ayicila nono katwa mye likure nin wabe, ana nani likara kitene nagbergenu nin shizhinu nin tikonu. ² Ato nani, idi bellin uliru kiti kipin tigo mye, nin shizinu nanan tikonu. ³ A woro nani na iwa yiru imon bara ucine ba, sa uca, imon inyi, imonlii, ukurfung, sa alutuk abba. ⁴ Vat kilari ka na ipira soo kinin, udu liyiri lo na iba cinu kipine. ⁵ Inung alle na inari munu, asa iba nuzu nanya kipin, kotinon lidau we nabune mine, liba so ushaida nati mine.” ⁶ Itunna iwatuna, ipira nigbire itina nbellin nliru umang, nin shizinu nanit niti niti. ⁷ Hirdus ugo na alanza ile imon na idinsu, au Yohanna unan shintu nanit infita. ⁸ Kiti namong idin su Iliya nsah, among woro umon unan nburnari, in fita nanya na nan nlai. ⁹ Hiridus woro, “Ina malu ukalu liti Yohanna, ani ghari ndi nlanzu kiti mee nene.” Hiridus do npiziru ayene Yesu ku. ¹⁰ Alenge na iwa tuu nani issah, ibellinghe vat nile imon na isu, anya nanghinu ligowe nanghe, udu kipin Batsaida. ¹¹ Inung ligoze lanza nani Idofinghe, atah nani mahadi, abelle nani ubellen kipin tigo na idinin su inshinue. ¹² Nin ndu

kulelen, inung likure nin wabe, woroghee suuna ligoze idoo nigbir nkilinue, idi piziru kiti linanin nin nimonli, bara kikane na tidi ku kushori. ¹³ Aworo nani, "Nan nani imonli ili." Inug woro, "na tidi nin nimomon na ikatin nfungul utaun nin niboo ibba ba, sse tido tidi seru nani imonli bara ligozi vat. ¹⁴ Iwadi annit amui alaun. A woro nono kadura mye, "Taan nani iso acuri akut ataun taun. ¹⁵ Isu nani anite so vat kutyin. ¹⁶ A yauna ufungul utaune nin niboo ibe, ato iyiizi kitene atah nmari ku, a pucu agir anaa nono katuwa mye, inin koso nani. ¹⁷ Inung vat leo ishito, kagisin nbubun nimole nazza, ipitirno ita nakuzun likure nin nabba. ¹⁸ Idoo nkon kubi adin nti nlihan usame, nono katuwa mye nanghe anin tirino nani, "Ligozi din su meng ghari?" ¹⁹ Ikauwa ghe iworo, "Yohanna unan shintu nmyen (Baptisma) amon woro Iliya, amon woro nkon kunan nburnuari in fita." ²⁰ Anin woro nani, "Anung dinsu meng ghari?" Bitrus kauwa aworo kristi unuzu Kutelle." ²¹ A wunno nani atuf, Yesu woro nani na iwa bellin umon ba. ²² Nworu gono nnit ba niu nin nimon gbardang, iba nari ghe, akune nin uso napirist a anan ninyerte, iba mollughe ayiri atat a ba fitu nin lai. ²³ A woro nani vat, "Asa ule na adinin nsu adak kiti nigh, aba nari liti mye, aba diru, ule na anari litime bara meng aba se utucu. ²⁴ Ulenge na idinin su a tucu liti mye, aba diru, ule na anari litime bara meng aba se utucu. ²⁵ Iyaghari ncaute unit se imon inye vat, anin dira ulai mye? ²⁶ Vat nle na adi nlanzu ncin nigh nin ligbulang nigh, gono nnit ba lanzu ncin

mye nwui une na aba dak nanya ngongon Ncif
mye nin nono kadura Kutelle. ²⁷ Nworo munu
kidegenere indi bellu munu, among yisin kikane,
na ukul ba dudu nani ba, se idoo kipin tigo
Kutelle.” ²⁸ Na ayiri kulir nkata na Yesu nbelle
nani tigbulang tone, ayira Bitrus, Yohanna, a
Yakubu, ighana kitene kupara ati nlrage. ²⁹ Na
adi nlragehe, umuro mye saka, imon mye tunna
ipo pau nwalu. ³⁰ Itunna ise amon naba ida
idin nliru nanghe, ashe Musa nin Iliya. ³¹ Ale na
iwa yenje nani gongon, idin nliru kitene nnyiu
mye, ule na iba kullu nanya Urushelima. ³² Kubi,
Bitrus nan nale na iwa di nanghe nmoro wadi
nani kang, na izinto, iyene ngongon mye nin nale
iwa yisin nanghe. ³³ Uso nani, na inya ligowe
nan Yesu, Bitrus woroghe, “Cikilari ucaun na tidi
kikane, tiba ke adanga atat, ti ke kurum kun
Iliya.” Na ayinno ile imon na adin belle ba.
³⁴ Kube na adin belle nleli imone, kuwut tolo
ku tursu nani, fiu da nani, na kuwute nkilino
nani. ³⁵ Liwui nuzu nanya kuwute liworo, “Gono
nighari kane na ina fere lanzan ghe.” ³⁶ Na imala
ulanzu liwuiye, Yesu yita usame, inung so tik,
nanya nayiri ane na iwa bellin umong ba, ile
imon na iyene. ³⁷ Ukurtunu nkuiye, na isa unuzu
kupara, ligozi nanit da zuro nanghe. ³⁸ Umon
nanya ligozi gilla a woro, “Unan yiru ndin fofi
nacara yene usaun nighe, amere gono nighe cas.
³⁹ Yene Uruhu sa uyaunghe, amalzino, aketize,
anutuzuno kupunget nnuwe, na asa usunghe ba,
se ushalaghe. ⁴⁰ Asa nfo nono katwa fa acara,
nshin ninghe na isa iyinno ba.” ⁴¹ Yesu kauwa

a woro, “Anung anan salin nyinnu nin kuji kugbas, udu kishiyari nba yinu uso nanghinu danin nsaun fe kikane.” ⁴² Na gone din cinu uduwe agbergenu yaunghe ilina kutyin atunna nketizu. Yesu kpada Uruhu unanzang, ashino nin gone, anin nakpa ucife. ⁴³ Vat mine yene nziziki ngbardang Kutelle, na vat mine nkiffo tunu nile imon asu, ani woro nono katuwa mye, ⁴⁴ “Na to tigbulanghe do piit nnit nacara nanit.” ⁴⁵ Na inin wa yinin ule idiru ba, Bara na uwa nyeshin kiti mine na iyinno liti nlire ba. Vat nani nlanza fiu nworu itiringhe uliru une. ⁴⁶ Manyardang fita nanya mine, nbelleng nworu ghari ba so udiya mine. ⁴⁷ Yesu nin yiru nkpilizu nibinai mine, a yicila kagone kabene a yisa likot me, ⁴⁸ Anin woro nani, ulenge na asere gono kane, asere menku. Ulenge na asere menku, asere ulenge na ana tuuyi, ulenge na aceo liti me nafo gono kibene amere ba so udiya nanya mine. ⁴⁹ Yohanna kauwa, “Cikilari tiyene umong nutuzunu nagbergenu nin lisafe, tinanin wantinghe, bara na adi ndortu nari ba.” ⁵⁰ Na iwa wantinghe ba, “Ubellun Yesu, vat nlenge na adi nivira nan ghinu ba unminere.” ⁵¹ Na ayiri nyiu me nda susut aceo umuro me udu Urushelima. ⁵² Ato anan kadura nbun me, inya ipira kagbir Nsamariya, ikeleghe imone. ⁵³ Anite kikane wa tighe mahabi ba, bara amal ciu umuro me udu Urushelima. ⁵⁴ Na nono katuwa me, Yakubu nin Yohanna inyene nani, iworu, “Cikilari titi ulah tolu umolu nani?” ⁵⁵ A gitirino a kpada nani. ⁵⁶ Itunna inya udu nkan kagbir. ⁵⁷ Na idin cine libau we, umon woroghe, “Meng

ba dofin fi udu kika na uba duu.” ⁵⁸ Yesu kauwa a woroghe, “Ninyan yau dinin tiyyi, Anyin yita nin nado, meng gono nnit dinin kiti nciu liti ba. ⁵⁹ Anin woro nmong, “Dofini.” Ame woroghe, “Cikilari ucizine na ndo ndi kassu ucif nigh.” ⁶⁰ Ame atimine anan nkul, fe can udi belle piit nin npash uliru kipin tigo Kutelle.” ⁶¹ Umong ugang woroghe, “Meng ba dofinfi Cikilari, na ntuu ndi bellin anan kilari nighe meng nya.” ⁶² Yesu kauwa a woroghe, “Na umong duku alenge na ata ucara me nkeke nikawa, asa a gitirno, na abase upiri kipin tigo Kutelle ba.”

10

¹ Nene, nkon kubi Cikilari fere annit akut kuzor, ato nani nababa ido ubun mye nigbire nin niti nanga na amye dinin su nduwe. ² A woro nani, “Ugirbe karin, anan katuwa yita cing. Bara nani nta munu sun nlrang, Cikilaringirbi nan kpina anan ngirbe ku. ³ Caan munu ntomunu nafo akam nanya ninyonyo, ⁴ Na iwa yaun nkka nikurfun ba, sa nkan ncin ba, sa akwatak, na iwa su ilip libau ba. ⁵ Nanya vat kilari ka na ipira, nin cizine woro, 'Nsheu so nanya kilari kane.' ⁶ Asa unan kibinai kisheu duku, nsheu mine ba so nanghe, andi na aduku ba, nshew mine ba kpilu kiti mine. ⁷ Soon nanya kilari kani, ilii iso ile imon na ina mune, bara unan kauwa nbatina aseru uduk mine na iwa dortu niliri ba. ⁸ Vat kagbir ka na ipira, asa isere munu leo vat nile imon na inna munu, ⁹ shinon nin na tikonu, iworo nani, 'kipin tigo Kutelle di susut nanghinu. ¹⁰ Bara vat nanya kagbir ka na ipira asa na isere

munu ba, nuzun nanya tibau mine iworo, ¹¹ 'Vat lidau kagbir mine na litafina nabunu bite, ti wese kiti mine, bara yinnon kipin tigo Kutelle nda susut nanghinu.' ¹² Meng nworu munu, uwui nwucu kidegen, nbati ayi asheu nin Sodom nanin kipin kane. ¹³ Kash Korasinu! Kash Batsaida! Dafo umon izikiki ile na ina su kiti mine nda innere inasu ntaya nin Sidon iwa su udiu kutyin, iwa shonu imon tiyom iso nanya ntong. ¹⁴ Bara nbati ayi asheu nin ntaya nin Sidon au na anug ba. ¹⁵ Anung anan Kafarnahum idin kpilizu iba ghantini munu kitene kane? Nani ba iba da nin ghinu udu kuwu nlah sa ligan. ¹⁶ Ule na alanza munu, alanza menku, ule na anari munu anari menku, anari ule na ana tiyi. ¹⁷ Anit akut kuzor ane saa nin liburi libo, agbergenu nna nari atimine nanya lisafe. ¹⁸ Yesu woro nani, "Nwandi nyenju sheitan wa diu kitene kani nafo ummali nu kiti. ¹⁹ Yenen, ina na munu likara, ipatilu iyii nan ninang, nan vat nakarra na nan nivira mine, na imomon ba lanzu munu ukul ba. ²⁰ Vat nani na iwa su, liburi liboo bara nani cas ba, nworu tiruhu nna atimine kiti mine ba, suun liburi libo inyertinee ti sa mine kitene kani." ²¹ Nanya kubi kurum, asu liburu libo nanya Nruhu Ula, "Nzazin fi Ucif nigh, Cikilarikitene nin kutyin bara unyeshe ile imone kiti ni najinjin anan yiru, umini npuno kiti nalenge na ina dursuzo nani ba, ni nono nibebene, nanere Ucif nigh, ucaun nanya nyenu fe." ²² "Vat nimon Ucif nigh na niy, na umon yiru gone ba, Ucife, na umon yiru Ucife ba se gone, vat nle na gone nyinna aba dursu ghe

liti mye.” ²³ Na agitirno kiti nono katuwa mye a woro kusari, “Anan nmariari alenge na idin yenju ile imon na anug nyene. ²⁴ Meng woro munu gbardang na nan nliru nin nnu Kutelle nan nago din piziru iyene ile imon na anung na yene na iyene inin ba, Ukuru ilanza ile imon na anung na lanza, na ilanza ba.” ²⁵ Nani umon unan ndursuzu nduka na Yahuduwa, dumunghe a woro, “Unan nyiru iyaghari nba su inan se ulai sa ligan?” ²⁶ Yesu woroghe, “Iyaghari di nanya ninyerte nduke?” ²⁷ Akawa awooro, “Ubati usu Ncikilari Kutelle fe, nin vat nlaife inin vat likara fen nin kibinai fe, nin ndindin lisosin kupofe nafo liti fe.” ²⁸ Yesu kawa a woroghe, “Ubelle dert, su nani unan so.” ²⁹ Ame unan yiru ninyerte dinin su a durso liti mye, a woro Yesu ku, “Ghari udondon kupo nighe?” ³⁰ Nkawe Yesu woroghe, “Umon unit wa nuzu Nurushelima udu Ujariko apira nacara nakiri, ifoghe icinghe fal. ³¹ Nanya kube umon upirist dofino libau we, n ayene a raffa likot akata nkon kusari. ³² Nani tutung nkon kuliviyawa da kitene ayene ghe, akuru ayira nkon kusari akata. ³³ Nkon ku Samariyawa di ncin mye ada kiti nkunekune mye. ³⁴ Ada kupo mye atece ghe annute, atintio ghe nnufu ku, a tarda ghe kitene kajaki mye, ada ninghe kilari namara, amin ghe gegeme. ³⁵ Ukurtunu nkuiye, ayira isule iba anah unan kitene aworoghe, 'Mini ame gegeme, ndo ndak, vat nile imon na Uwutuno mba biufi.' ³⁶ Uyemeri nanya na watat ale udin yenju adi udondon lisosin kiti nle na awa piru

a cara nakire?” ³⁷ Unan yure woro, “Ulange na awa lanza ukunekune.” Yesu woroghe, “Can udi su nani.” ³⁸ Nene ikiffo ucin, ipira nkan kagbir umon uwani lisa mye Marta taa ghe mahabi, ada ninghe kilari mye. ³⁹ Ayita nin gwana kishono lisa mye Maryamu, aso nabunu Ncikilari adin nlanzu nliru mye. ⁴⁰ Ame Marta yita nijasi likanju nimoli ado aworo Yesu ku, “Cikilari na fe nyene gwana ninghe ncini likanje usanin ba? Bara nani belinghe ada buuni.” ⁴¹ Ame Cikilari kawa a woro ghe, “Marta, Marta, fe ndama nin nimon gbardang. ⁴² Imon irumari cas icine. Maryamu nfere imon icine ile na umon ba bollu kiti mye ba.”

11

¹ Na amala nliran nkan kiti, umon nanya nono kadura mye woro, “Cikilari, dursuzo nari usunn nliran nafo na Yohanna wa dursuzo nono kadura mye.” ² Yesu woro nani, “Kubi na iba su nliran woron, 'Ucif na lisafe so lau. Na kipin tigo fe dak. ³ Na nari imonli nkolome liyiri. ⁴ Shawa nin nalapi bite, nafo na arike din shawuzu nin nalenge na isu nari alapi. Na uwa do ninghirik kiti ndumuzunu ba.” ⁵ Yesu woro nani, “ghari nanya mine dimun ndondon, amin ndo kiti mye nin kiyitik, a bellinghe, 'Udon nigh nei ure nakalan nfon gol atat, ⁶ umong udon nigh worin ndak unuzu ncin, na ndinin nile imon na nba nighe ba.' ⁷ Ame ulele nanye ba kawughe, na uwa damei ba, nmal tursu kibulung, meng nan nono nmall noo, nwasu nfitan nafi ufungul ba. ⁸ Meng nbellin munu, ko na

aba fitu a nighe ufungule ba bara fe udon mere, bara uciu kibinai fe nin salin nlanzu ncing, aba fitu anifi ile imon na udinin su we gbardang. ⁹ Meng tutun nbellin munu, tirinon iba nii munu, piziran iba se, reyon kibulu aba punu, munu mun. ¹⁰ Bara vat nle na atirino aba seru, unan piziru ba se unan nrizu kibulun iba punghe mun. ¹¹ Ghari nanya mine ulenge na adi ikifi gono mye ntiringhe ufungul aba nighe litala, sa fibo anaghe fiyii ya? ¹² Sa atirin likpai, ana naghe finagha? ¹³ Bara nani anung na idi anan maggunta, iyiruuflizinu nimmon icine kiti nono mine, iyaghari ngbardang na ucif mine kitene kani ba nii Uruhu Ulau nale na itiringhe?" ¹⁴ Nin kidughee, Yesu wa di nutuzunu nagbergenu, nan naturi, uso kubi nna agbergenu wa nuzu, unit uture lirina, ligozi nanit kiffo tinu! ¹⁵ Among nanya nanite woro, "Nin Bazelbula, ugo nagbergenu adin nutuzunu agbergenu." ¹⁶ Among dumunghe idin piziru nalama unuzu kitene kani. ¹⁷ Yesu yinno ukpilizu mine, a woro nani, "Vat tigo tongo na tidi nivira nati mine ti ba so hem, Kilari ka na kidi nivira nati mine kiba di. ¹⁸ Asa Sheitan di nivira nin liti mye Iyiziyari tigo mye ba yisina? Bara anung nworu ndin nutuzunu agbergenu nin Balzebul. ¹⁹ Andi ndin nutuzunu agbergenu nin Balzebul, nin iyanghari anan dortu din nutuzunu muna? Bara nani inung ba so munu anan sharaa. ²⁰ Ama asa ndin nutuzunu agbergenu nin liyicin Kutelle, kipin tigo Kutelle nda kiti mine. ²¹ Kubi na unan likara, kullun nin na soja idin ncaa kilari mye, imon mye ba so cai, ²² bara kubi ba unan likara

nsu inasara a bollo imon likum kit nnite, aba pitirinu imon nacara nnit une. ²³ Ulenge na adi nin mye ba, adi nivira nin mye ame ulenge na apitirno nin mye ba ashagilina. ²⁴ Kubi kongo na uruhu inanzang nnuzu kiti nnit, asa akatiza kiti nmyen, adin piziru nshinu, asa na ase ba, a woro, 'Nba kpillu kilari kanga na nna nuzu ku.' ²⁵ Na akpilla, aba se kilari ikuzu kinin inin ceo kinin gegeme. ²⁶ Aba nuzu adi yiru nton tiruhu kuzor, tongo nati katinghe nin magunta, vat mine ba dak ida so kikane, imali lisosin nnit une ba katinu uburne nin nanzang. ²⁷ Uso kubi na abelle ileli Imone vat, umon uwani gphantina liwui mye nbun ligozi nanit, a woro, "Nmarari liburi longo na lina marufi, nin nayazin ale na una mazin ku." ²⁸ Bara nani ame woro, "Anan nmariari alenge na idin lanzu tugbulan Kutelle, inani myin tinin." ²⁹ Na ligozi din pitiru anit gbardang, acizina ubellu, ko kuje, kuji magunta ri, idin piziru alama, na amon duku alenge na iba nii nani ba, se an Yunana. ³⁰ Nafu na Yunana wa da so alama udu uniniva, nanere tutun gono nnit, ba so alama kiti nko kuje. ³¹ Uwani ngo Kusari nkudu ba fitu liyiri nwucu kidegen nin nanilime nko kuje ati nani iso anan nca nkul, bara awa duk unuzu nimalin kutyin ada lanza uyiru Solomon, ayene ulenge na akatin Solomon ku kikane. ³² Nanilime Nninniva ba yisinu liri wucu kidegen, nin nanit kuji kone, iba ti nani iso anan ncaa nkul, bara iwa diu kutyin nin wazi yunana, yene umon duku, akatin Yunana ku adi kikane. ³³ Na umong duku ulenge na aba ti ulah npitila a nyeshe unin ba, sa kadas kukuzun, se

kitene kiti ncise bara alenge na iba piru iyene nkanang. ³⁴ Iyizife nnert upitila kiddowo fe ba kullu nin kanag, andi iyizi caun ba, to kidowo fe ba kulu nin Sirti. ³⁵ Bara nani su seng, nkanang nanya fe na nsirtiyari ba. ³⁶ Asa nanere, kidowo fe kulun nin nkanang, na nkan kiti di nsirti ba, vat kidowo fe ba so nafo uputula a udin kassu, aba tifi nkanang.” ³⁷ Kubi na amala utiru, ku Farisiyawa bellinghe au idi lii imonli kilari mye, Yesu do adi lii imonle. ³⁸ Kunin Kufarisiya su amamaki nworu atina nlw sa ukusu nacara. ³⁹ Ame Cikilari woroghe, “Anung a Farisiyawa, asa ikusu mamal nkop nin kishik, nanya mine kulun nin ucuci a magunta. ⁴⁰ Anung anan sali nati! Na ulenge na ana ke udase, amere na ke nanye ba? ⁴¹ na anan sali nimon ile imon na idi nanye, vat nimone bati lau. ⁴² Bara nani, kash, anung Afarisiyawa bara idin nizu uzakka nimon kunen vat, inani nsuna imon icine nin su Kutelle. Uso lellei tisu gegeme nin nsu, na tiwa dira usu kagisin nimon ba tutun. ⁴³ Kash anung Afarisiyawa, idinin su lisosin nbun, nanya nkassa we. ⁴⁴ Kash udu kiti mine, idi nafo nissek nanga na idin yenju ba anit sa ipalila sa uyiru mine.” ⁴⁵ Umong unan yiru nanya nduka Nayahudawa kauwa aworoghe, “Unan yira ile imon na ubelle tigozori kiti bite.” ⁴⁶ Yesu woroghe, “Kash anung anan nyiru nduka! Bara asa anung na anit kutura gbardang kun nijasin in yauna, anung ba dudu kutura kone nin tiyicin mine ba. ⁴⁷ Kash udu kiti mine, anun din ke niti nlizinu nin na nan nliru nin nnu Kutelle, alenge na acif mine wa mollusu nani. ⁴⁸ Bara anung

iyizi inbari, iyinna nin katuwa nacif mine, bara inughere wa molusu anan nloru nin nuu Kutelle, ina ke nisek mine, inan lizino mung. ⁴⁹ Bara nanere tutun uyiru Kutelle a woro, 'Nba tuu nani, anan nloru nin nuu Kutelle, nin na nan kadura, ibati nani ineo, imolsu amon mine.' ⁵⁰ Ko kuje, inughere ba yaunu uhaki nmyi nanan nloru nin nnuu Kutelle mongo na iwa gutun, tun uburnu inye, ⁵¹ Unuzu nmyi Habila udu Zakariya ule iwa mulu kiyitik nbagadi nin kilari nloran, nanere nworu munu ko kuje ba yaunuu uhakke. ⁵² Kash anung anan nyiru nduka na Yahudawa, bara ina yaun imon npunu nyiru, na anung ati mine npira ba, inani nwantina anan pire." ⁵³ Kubi na Yesu nsuna kikane, anan ninyerte nan na Farisiyawa ighana ghe, isu amusunanghe kitene nimon gbardang, ⁵⁴ Nkukari nwori ikiffo ghe nanya tigbulang mye.

12

¹ Nanya nkoni kube, na gbardang limui nanit wa zuro ligowe, gbardang ipalila ati mine, acizina ubellu nono katuwa mye, "Yinnon ubellen nyist na Farisiyawa, unere magunta. ² Bara na imomon duku ilenge na inyeshin, ile na iba punu ba, sa itursun ile na iba yinnu ba. ³ Bara vat nile imon na ubelle nsirti, iba lanzu nanya nkanang, ile imon na ubelle nanya kutyi, iba beellu kitene kilari. ⁴ Meng bellin munu adondon nigh, yenje iwa lanz fiu nle na aba molu kidowo, nin nani na idumun nimomon ile na iwasa isu tutun ba. ⁵ Nba wunun munu atuff kitene nlenge na iba lanzu fiu mye, lanzan fiu nlenge na awa mdu

adinin likara nworu atu kidowo nanya nlah. Nanere nbellin munu lanzan fiu mye. ⁶ A na ninari nitaun asa ilewe ikubu iba ba? Vat nani na nkan duku asa ishawa mun ba, nyenje Kutelle. ⁷ Vat titi litife ina batiza tinin. Na uwa lanza fiu ba. Udunin ndaraja ukatin ninari gbardang. ⁸ Meng bellin munu, vat nle na ayinni nbun nanit, meng ba yinin ghe nbun nanan kadura Kutelle. ⁹ Bara ame ule na ata amusu nigh nbun nanit, meng bati amusu nigh nbun nanan kadura Kutelle. ¹⁰ Vat nlenge na abelle tigbulang niviran kitenen ngono Kutelle iba shawu, ame ulenge na asu tizogo nin nivira kitene Nruhu, na iba shawu mun ba. ¹¹ Kubi ko na idanin ghinu kiti wucu kidgen, anan tigo, nin na nan nakara, na iwa dama ba, kitene nile imon na iba bellu ubun munu, sa ile imon na iba bellu. ¹² Bara uruhu ulau ba dursu munu, nanya nkoni kube ile imon na iba bellu. ¹³ Umon nanya ligoze woroghe, "Unan yiru belle gwana nighe ti kosu ugadu. ¹⁴ Yesu woroghe, "Unit, ghari ntayi unan wucu kidge sa unan yisinu kiyitik mine?" ¹⁵ Ame woro nani, "Sun seng i kala ati mine kiti ngbardang nimon nacara mye ba." ¹⁶ Yesu belle nani tinan tigold, aworo, "Kunen nmong wa ni kumat kang, ¹⁷ a kpiliza liti mye aworo, 'Iyaghari nba su, na ndumun kiti kanga na nba ciu ileo nighe ku ba?' ¹⁸ Ame woro, 'Nene nbasu. Nba turzunu illai ile nkee ididia, nceu vat nile imon na ndumun. ¹⁹ Nnin bellin kidowo nighe, " kidowo, ning uceo illyou in nakus gbardang. Shinno, uso ulii, uso nin, lanzu nmang.'" ²⁰ Kutelle worroghe, 'Fe unit ulalang nin kiyitik kane nba seru ulaife,

ile imone na uceu iba lawu inghari?' ²¹ Nanere umon ba yitu, ulenge na a ceo imon, a na ayita nin nimon kiti Kutelle ba." ²² Yesu woro non Katuwa mye, "Bara nani meng nbelling munu, yenje iwa dama nin nlai-sa imon nli, sa imon nshonu kidowo mine. ²³ Bara ulai katin imon nlii, kidowo tutun katin imon nshonu. ²⁴ Yenjen agoron, na idin su tibli sa ugirbi ba. Na idinin kiti kaciso sa filai ba, Kutelle din nli ninghinu. Na anun katin anyine ba! ²⁵ Nin ghari nanya minne nwasu akpina ngbardanag nayiri mye? ²⁶ Andi na iwasu isu ile imon icinghe ba, iyari inta idama nin kagisine? ²⁷ Yenjen amamu kusho inda na idin kunju. Na idin su katuwa sa fiyari. Nin nani meng nbelling munu ko Solomon nin ngongon mye wa shon imon nafo umong mine ba. ²⁸ Andi Kutelle din tizu ukpi kusho kuyok, uleng na idiku kitimone, udu nkui ina to nani nlah, iyaghari bati na aba su anunku kuyok ba, anan cing nyinnu sa uyenu! ²⁹ Na iwa dama kitene nimonli sa ile imon na iba sonu, na iwa so nin damuwa ba. ³⁰ Bara vat nigbir inye din piziru, ile imone, ame Ucif mine yiru au idinin su nile imone. ³¹ Piziran kipin tigo mye, kagisin nimone iba kpin munu ku. ³² Na iwa lanza fiu, bara na idi kago kabene ba, bara ucif mine din lanzu nmang ani munu kipin tigowe. ³³ Lessen ile imon na idumun Inii anan diru, keen tikka to nati ba jarzu ba, ceon imus kitene kani kika ukiri duku, sa kiyoro ba. ³⁴ Kiti kanga na Imus fe duku, kinere kibinaife ba yitu ku. ³⁵ Tern alutuk ajangarang mine gangang, na tipilila mine yita nkasu, ³⁶ soon nafo annit alenge na idin ncaa Nchikilari mine, ule

na aba sa unuzu kitin buki nilugma, asa ada ariyo kibilun ima punghe mun dedei. ³⁷ Kucin kone unan nmariari ale na Cikilare mine ba dase nani ncaa, kidegen nworo munu, aba bunku kulutuk ku kujangarang mye, ati nani iso, a ni nani imonli. ³⁸ Cikilari une nwandak nin lijii kiyitik, sa udu shantu kiti idi se nani idin ncaa, acin ane anan nmariari. ³⁹ Udu Ubune yinno, asa Cikilari Kilare yiru kubi ko na akiri ba dak, na aba yinnu ipuru ghe kilari ba. ⁴⁰ Soon nin yiru, na iyiru kubi ko na gono nnite ba dak ba.” ⁴¹ Bitrus woroghe “Cikilari, uдин bellu to tinan tigoldo bara arika, sa anite vat?” ⁴² Cikilare woro, “Ghara unan ngingu sa uyenu, ujinjin ule na Cikilare ba nighe acin mye, ani nani imonli kube dedei ya? ⁴³ Unan nmariari kucin kone, ule na Cikilare ba da seghe nsu nile imon na ataghe in suwe? ⁴⁴ Kidegene nworo munu, aba nighe imon mye vat. ⁴⁵ Kucin kone nwa woro kibnei, 'Cikilari ndandauna sa udak,' acizina ufo nacin mye nilime nan nishono, atunna ncii nin nso atah hem, ⁴⁶ cikilari kucin kone ba dak liri lo na adin ncawe ba, sa kubi ko na ayiru ba, aba kezughe agir, a ceoghe kiti na na salin yinnu. ⁴⁷ Kucin kone nin tanni npilizu ncikilare, nin salin nke ncin nye sa asu nafo na Cikilare na bellin, iba foghe nin likuntung. ⁴⁸ Ame ule na ayiru ba, idinsu ile imon na ibatin ikpizighe, iba kutughe baat bara utanni mye, vat ile na inaghe gbadang, iba piziru gbardan kiti mye, ule na iyinna ninghe, iba tirinu gbardang kiti mye. ⁴⁹ Nnna dak nda tii ulah inye, nda usu nigheri iwadi ita ula ku. ⁵⁰ Meng dinin nshintinu ule na

nba shintinu munu mun, ndi shotu iwadi imala!
⁵¹ Idin kpilizu nafo nna dak, nda ni munu nshau inye? Nani ba, nna dak nda wuso munuari.
⁵² Nene nbelling munu nanya kilari awatua ba yitu ku, anit na tatt ba su ivira nin na nanit natat. ⁵³ Iba kosu kidowo, ucif nivira nin nsaune, usaune nivira nin ncif; unna nivira nin nshono, ushon nivira nin nnah; nan nles nivira nin nwul, uwul nivira nin nan nles.” ⁵⁴ Yesu wadi nbelling ligoze, tutun, “Asa iyene awut kusari kitene, asa woro, 'Na nin dandaunu,' ba uwauri ba juuy nanere udi. ⁵⁵ Asa iyene ufunu nuzu kadas, asa iworu, 'Kiti ba yitu puu kang,' nanere ba yitu. ⁵⁶ Anun anan rusuzu natiminne, iyiru ubellu nimon inyi nin kitene, ani iyaghari nta na iyiru ubellu kube ko na tidi nanye ba? ⁵⁷ Iyaghari ntah na idin wucu kidegen nati mine ba? ⁵⁸ Asa uda nin nan nivira kitingo kubi na idi libau udowe keelin uliru baba iwa do idi teru munu kilari tigo. ⁵⁹ Meng bellin munu, na uba nuzu nacara mine ba, se una nari fikubu na udumun vat.”

13

¹ Kubi kone among anit bellinghe kitene na Galiliyawa, alenge na Bilatus wa munu nmyi mine, kitin ngutunu nmyi. ² Yesu kauwa aworo nani, “Ulin kpilizu nafo a Galitiyawa ale katin kagizine nin kulapi, nara idin niu nlo libau we? ³ Na nani ba, meng nbelling munu, asa na anung su udiu kutyin ba vat mine iba nanu nloli libauwe lineme. ⁴ Sa anit likure nin kulir nanyan Nsiliyom, ale na kisoro wa diu ki molo nani, idin kpilizu nafo inung wa din kulapi

ikatina vat nanit Urshalima? ⁵ Na nani ba, meng bellin munu, asa na anung su udiu katylin ba vat mine ba nanu tutun.” ⁶ Yesu belle nani tinan tigoldo, “Umang wa bilisu kupau nanya kunen me, ada pizira kumate na ase ba. ⁷ Unite belle unan ncaa kunene, 'Yene akus atadari ale asa nda nnan da se kumat kutca kone, na nse imonku ba, werne kunin, bara iyang ku wa nanza kunene?’ ⁸ Unan ncaa kunene kauwa aworo, 'Suna kunin nlo likuse, mang ba wuzu kuwu, in tighe utanki. ⁹ Asa natah kumat likus ndake, ucaun, asa na ana ba, uwerne kunin!’” ¹⁰ Nene Yesu wadin ndursuzuwe nanya kutyin nlrage namon Asabbath, ¹¹ umon uwani wa duku kikane, wenge na adimun nakus likure nin kulir, uruhu unazang, nkuzu kidowo wa seghe, aso kangarang awasa ayisina dert ba. ¹² Kubi na Yesu nyene ghe, ayicila ghe aworo, “Shino nin nkuzu kidowo fe.” ¹³ A tarda ucara me kitene me, dedei ayisina dert, azazina Kutelle. ¹⁴ Inung ago nanya kutyin nlrage, lanza ayi, bara Yesu nnaghe ushinu liyiru nasabar. Ago we kauwa, iworu ligoze, “Ayiri kutocin duku alonge na iwasa isu katuwa, dan lelan shin ninghinu a na liyiri Nasabbath ba.” ¹⁵ Cikilari kauwa aworo nani, “Anan rusuzu nati, na anug sa itere nijaki sa innah kite mine, idi ni nani nmyen liri Nasabbath ba? ¹⁶ Bara tutun ule ushono Ibrahim, ulenge na Sheitan ntereghe akus likure nin kulir, itereghe na iwasa ibunku ghe liyiri Nasabbath ba?” ¹⁷ Na abelle ile imone, vat nale na idi nivira nanghe lanza incing, vat ligoze wadi su liburi liboo, kitene nimon ididia na asu. ¹⁸ Ame

Yesu woro nani, “Kipin tigoo Kutelle di nafo iyaghari? Nin nyaghari nba gwadu kinin muna? ¹⁹ Kidi nafo fimus kuku, fongo na unit nyawna amin nfilo nanya kunen me, in foni nkuno fiso kutca kudia, anyin kusho ani nda kee addo mine tilanghe.” ²⁰ Tutun aworo, “Min nyanghari nba gwadu kipin tigoo Kutelle muna? ²¹ Kidi nafo uyist na uwani nyauna, amunu nin nayanga atat an nbulun, udu kubi na umuzo.” ²² Yesu wa do lizzi nanya kipin nin nigbir libau udu Urshulima a dursuzo nani. ²³ Umong woroghe, “Cikilari, anan nse ntucu ba karnu ba?” A belle nani, ²⁴ “Suun nnono inan pira kibulun kishuut, bara anit gbardang ba piziru, na iba se upiruwe ba. ²⁵ Kubi na unan kilari nnuzu, amin ntursu kibulun, anung ba yisinu ndas inin riyuu kibulun woro, 'Cikilari, Cikilari, tiba piru.' Ame ba kauwu aworo munu, 'Na meng yiru munu, sa inuzu nwere.' ²⁶ Aning ba woru, 'Tina tii tisono nbun fe, udursuzu tibau bite.' ²⁷ Ame ba kauwa nani, 'Meng bellin minu, na meng yiru kika na inuzu ku ba. Cacan kupo nighe, anan magunta.' ²⁸ Kubi ba dak na iba su kuculu nin yaru nayini, kubi na iyene Ibrahim, Ishaku, Yakubu, nin vat na nan nliru nin nnu Kutelle, nanya kipin tigo me, - anung inutun munu ndas. ²⁹ Iba da duru unuzu nasari annass inyi, inani nshino idin nlii nimonli kutetul kipin tigoo Kutelle. ³⁰ Yinon nani, unan ncizinu ba so unan kidung, unan kidung da so unan ncizinu.” ³¹ Kubi baat, amon Afarsayawa da kiti me iworu, “Caan suuna kikane bara Hirudus dinin su amollufi.” ³² Yesu woro “Caan idi bellin kinyinyo kane,

'Ndin kaluzu nagbergenu nshizhino nin tikonu, kitimone nin nkui, a liyiri lin tat, nba malu katuwa nighe.' ³³ Nanya nko yang, usoyi doli, ntunun kitimone nin nkui, nin liyiri ndortine, na iyinna imolu unan nliru nin nnu Kutelle ndas nin Urshulima ba. ³⁴ Urshulima, Urshulima, te na udin molusu anan nliru nin nnu Kutelle ufiliso alenge na ina tu nani kitife. Ndinin su npitirin nono fe, nafo kukuru na asa a pitirino nono me nanya nagilit nafe nyinna nani ba. ³⁵ Yene nfillo kilari fe, meng bellin fi, na iba kuru uyenei ba, se ubelle, 'Unan nmariarife ulenge na uba dak nanya lisan Cikilare.'"

14

¹ Uso liyiri namong Asabbath, kube ado nanya kilari nmon udia Nafarsayawa alii imonlii, iwadi ncara me chochot. ² Kikane nbun me, umon wa duku awa dinin nkonu nmyi adin nniyu mun kang. ³ Yesu tirino anan nyiru nduka nanya Nayahudawa, nin na Farsayawa, "Iyinna ishin nin nit liyiri Nasabbath, sa babu?" ⁴ Inung so tiik. Ame Yesu minghe a fiyaghe, a woro caang. ⁵ Ame woro nani, "Ghari nanya mine ule na adinin gono sa finna na adio nanya nrijiya nwui Nasabbath na aba du dedei adi natun ba?" ⁶ Na inung wa yinin ukauwu ghe nite imone ba. ⁷ Kubi na Yesu wa yene alenge na ina yicila nani asa ifere niti lisosin ngongong, abelle tinan tigoldo aworo nani, ⁸ "Kubi na iyicilati uduu kiti nbuki nilugma, nauwa so kiti nse ngongon ba, bara sa umon duku na ina yicila ghe na akatinti nin ngongong. ⁹ Asa unite nin fe vat

ndah, iba woru fi, 'Naci unit ule kitife,' nin ncing uba kpulu idi so kiti kibene. ¹⁰ Asa iyicilafi cang idi so kiti kibene, kube na ulle na ana cila yicilafi ndaa, aba bellin fe, 'Udon nigh dah kiti kidya.' Uba se ngongon kiti nale vat na isosin nan fi. ¹¹ Bara vat nlenge na atoltuno liti me iba ghanghing, ame ulenge na aghantina liti me iba toltunghe." ¹² Yesu tutun woro nnit une na ana yicila ghe, "Kubi na ushiniya ubuki sa imonli, na uwa yicila adondon fe, likura fe, sa anan nimon nacara kupo fe, inung ba kuru iyicila fi, ikpilin in nifi na ubase uduk ba. ¹³ Asa ubasu ubuki yicila akimon, agurgu aturri nin naduu ana salin nyenju kiti, ¹⁴ uba se nmari, bara na iwasa ikpilla inafi ba, bara uba se uduk liyirin nfitu nanit alau." ¹⁵ Umong na asosin kutebule nin Yesu, lanza ile imone, aworo ghe, "Unan nmariari ulenge na aba su kileo nanya kipin tigoo Kutelle!" ¹⁶ Ame Yesu woro ghe, "Umon unit wa dinin nbuki udia, ayicila anit gbardang. ¹⁷ Na imonli nyini, ayicila anan katuwa kilari me, ato nani ido idi yicila alenge na ana bellin nani, 'Idak, bara ko yang inyini.' ¹⁸ Inug vat nafo itere tinu cizina udasu nin kucikusu, unan nburne woro ghe, 'Meng na seru kunen, nba du ndi yene. Na nbase udake ba.' ¹⁹ Umong tutun woro, 'Meng na seru inna ibaba ukashi utaun, ndin cinu udu idi gwada inin. Na meng base udake ba.' ²⁰ Umon unit woro ghe, 'Meng nasu ilugma ipese, bara nani na nbase udake ba.' ²¹ Unan katuwa kilare kpilla ada belle Cikilare ile imone. Ale Cikilare kilare nana nayi, abelle unan katuwa my, 'Caan nanya kagbire dedei nan tibau udanin, nakimon,

agurgu, a aduu nan naturi.' ²² Unan katuwa woro, 'Cikilari, ile imon na ubelle nsu inin, har nene kiti duku, sa unit. ²³ Cikilare belle unan katuwa me, 'Nuzu udo tibau tididia ukpeshilu nani idak, bara kilari nighe nan kullo. ²⁴ Bara meng nbellin munu, na umon nanya nalele na iwa burun uyicilu nani dudu imonli nighe ba.'"
²⁵ Nene ligozin na nit wa din cin nin ghe, a girtino a woro nani, ²⁶ wase umong ndaa kiti ning na anari ucef mge, unna nye, uwani nye, nwana nye, ni lime nan nishono - ee, umunu ulai me - na a batina usu gono katwa nin ba. ²⁷ vat inle na a yira kuca nkul nye a dufini ba na awa sa asu gono katwa nin ba. ²⁸ Bara ghari nanya mine, ule na a dinin su a kee kilari na aba so a batiza imon ile na aba mulun kewe ayinin sa a nin nimong ile na ama ke kelare mun udu umale anin cizin ba? ²⁹ Ana nani ba, a wa cizin lituine na a mala ba, vat nle na a yene a ba sisughe, ³⁰ a beling ule unite na cizin ukee kilari na amala ba. ³¹ Sa uyapin agomari, na ama du likum nin mung ugo, na aba so a seru ashawara sa ama yinnu likume nin na nit amoi likure wase uleli ugowe nda nin na nit amoi akutaba? ³² Andi na nani ba, aleli anang likume nwadi piit, a taa umong adi foo acara bara iso mang. ³³ Bara nanere, vat nanya mine andi na usuna ile imong na udumung ba na uwa sa usoo unam masun iyinu ning ba. ³⁴ Nto caun, bara na misali mamas, mi ba kuru me lawa ntwe tutungha? ³⁵ Na mima yitu nin katwa tutung ba, I ma gutunu mining. Ule na adi nin na tuf na a lanza, na a lanza.

15

¹ Vat nanang sesun gandu nan gisin nanan kulapi wa dasu kitin yesu idin lanzughe. ² Afarsayawa nan nanang niyerte wa din gbulu idin belu natimene, “unit ulele din sesu aman kulapi amini din nlii nanghenu.” ³ Yesu benle nani tinankuguldo, ⁴ “Ghari nanya mine, a wadi nin nakam akut likure ada dira kurum naye na aba sunu akut kutir nin kutir a doo mpiziru kurume nanya kushue se ase kuninba? ⁵ A wanin se kuning, na ama ti kunin nabandang a su ayi aboo ba. ⁶ A wa saa kilari, a yicila adondong nan nanan kupoo mye, abelin nani, “Bunoni liburu liboo, bara nan nse Kukam nighe na kuna wulu.” ⁷ Nbelin munu au nanere, liburi liboo ba yitu kitene kani bara unan kulapi warum ule na a suna kulapi mye, akatin anit akut kutir nin kutir ale na idi nanya kulapi mene. ⁸ Sa u yeme uwaniari na adi nin nikubu likure, firum wa wulughe, na aba ti ula limoo a kuu kutyye a piziru sey a see fi nin ba? ⁹ A wa see, a yicila adondong nin naman kupoo mye a benle nani “buno ni liburi liboo bara nam see fikubunighe na fina wulu.” ¹⁰ Nanere, mbelen minu, liburi liboo ba yitu nbun nono kadura Kutelle uwarum nwa sun kulapi mye.” ¹¹ Yesu moro, “Umong unit wadi nin nano niba, ubene nanya myene woron ncife, ¹² 'Ucif, nai unang ugadue,' a koso nani utamani mye vat. ¹³ Ma itaa ayiri ba, ubene fita udun kan kipen piit, adi wultun vat imong ile na iwa nighe nan nadondong a hem. ¹⁴ Na amala uwultune vat, kukpong kudindya deu nanyan mgene, anin

cizina upiziru nimonli. ¹⁵ Ado adi piziru katwa kitin kon kunang myenne, a naghe katwa libya na ledu. ¹⁶ Aso nin nayiaboo adin lii nimonli naledu bara na umong naghe imonli ba. ¹⁷ Bara nani na kibinaiye nsa kidomomye, aworo, 'Acin ncef nighe amashinnari din lii imonli igutuzuna, mmile da sosin kikane kukpon ba moliia! ¹⁸ Mba sunu kikane ndo kitin ncif ning, nning belinghe, "Ucif, nta kulapi nnang kitene, nin kiti fe. ¹⁹ Na mbatin iyicilai usaun fe ba; tai nafo nkong kucin fe." ²⁰ Usaun ubene nya udu kitin ncife, na awa doo piit, ucife yeneghe, anin lanzan nkunekune me, a taa ucum, adi gbindiringhe a luluu kukpan nuu me. ²¹ Usaune woroghe, 'Ucif, nta kulapi kitene kani nin bun fe. Na mbatin i yicilai usaun fe ba.' ²² Ucife woro na cinme, 'Daan nin nimoon icine, i shoonghe, i tighe ficancan, nin na kpatok nabunu me. ²³ Daan ning fina fi gbondilong ida boo fining. Na ti li tisu liburi liboo. ²⁴ Bara na usaunighe wa ku aminim nta luai. A wa wulu aminin saa.' Inin cizina liburi liboo. ²⁵ Usaun ukune wa di di kunen. Na a da susut kilare, alanza tigangang nan na lantung nin nyizinu. ²⁶ Ayicila nkan kucin a tirino iyanghari nse kilare? ²⁷ Kucine woroghe, 'gwana fe nsa ucif fe uni boo fina fidya, bara na asaa ucine.' ²⁸ Ayi nana usaun ukune, a nari upiru kilare ucife nuzu, ada fooghe acara. ²⁹ Bara nani usaun ukune kpana a woron ncife, 'Yene, mbgardang nakus ale na nta nin fi, na insa nanza fi kibinai ba, na usa nayi kagono kayin nboo nan na du nighe ba. ³⁰ bara na usaun fe nsaa, ule na ana di molu imon lisosin

nan nawani ahem, umini nabooghe fina fidya.'
³¹ Ucife woroghe, 'usaun ning, udi ligowe nin me
 vat ni mon ile na idi inan in fere. ³² Bara nani
 ucaun ti su ayiaboo ti nyizin, bara na gwana fe
 wa ku, amini nta ulai nene: awa wulu aminin
 nsa."

16

¹ Yesu kuru a woro nono katwa me, "Umong
 unan nikurfung wadi nin nang tamani me, ida
 belinghe unang yeujun ntamanie din nanzu
 unis. ² Unan nikurfughe yicila ghe aworoghe,
 'I yanghari ndin lanze litife? Daa uda nyii
 kibatiza nimon ile na nwa nili uyenje bana na
 fe unit ucineari ba.' ³ Unan yenjughe ntamane
 woro letime, 'I yanghari mbati nin litining, I
 yanghari mba ti, bara na cikilari nighe ma kalu
 katwa kane nacara nighe? Na indi nin likava
 mawuzu wuzu ba, tutung indi lanzu incin kufli.
⁴ In yiru imon ile na mba ti, bara na lwa
 kala katwa kane nacara nighe, anit ma sesui
 ngamine.' ⁵ Unan yeujun ntamane yicila vat nale
 na cikilare din durtu nami tire, anin tirino unan
 burne, 'Imashinari cikilare din durtu fi?' ⁶ A
 woro, 'A mudu akut likure nnuf kuca.' Anin
 waroghe 'Soo mas, kibatiza fe kaa, u nyertin akut
 ataun.' ⁷ Unang yeuju ntamane woro mmong,
 'I mashinari idin durtufi?' A woro, 'A mudu
 akut likure nialkama.' A woroghe 'Kibatiza
 fe kanga yertina akut likure sa aba.' ⁸ Unan
 nikurfughe taghe njah bara na awa su katwa
 me caut ba, bara na nono nyii ulele di nin
 nibinai nsu nimon icine bara anit mime ba na
 nafo nonon nkananghe di. ⁹ In belin fi, pizira

adondong bara litife nin nimon nyii, bara I wa nyaa ima pirizin fi nanya nilari mi ne. ¹⁰ Ule na adi nin yinnu-sa-uyenu nanya nimon baat ade nin yinnu-sa-uyenu nanya ni dya, ule na adi nin salin yinnu-sa-uyenu nanya ni baat na ama yitu nin yinnu-sa-uyenu nanya nimon idya ba. ¹¹ Bara nani, andi na udi nin yinna-sa-uyenu nimoon inyii ba, ghari ba yinnu ninfi nin nimoon kidegene? ¹² Nanere, andi na udi nin yinnu-sa-uyenu kitene kuturan mong ba, ghari ma nifi ile na idi infe? ¹³ Na kucin wasaa amyino an cin nilara naba kubi kurume ba, sa a ma nari umong ati usun mmong, sa a su umong katwa amari usun mmong, na u wasa usu Kutelle licin nin tamani kubi kurume ba.” ¹⁴ Afarsayawe na i wadi anam su nikurfunghari, I lanza ule ulire vat, itunna nsisu ghe. ¹⁵ A woro nani, “Idin suzu kidegen mine niyizi nanitari, bara nani Kutelle yiru nibinai mine. Ileli imon na idin ruu ining idi zemzem nizi Kutelle. ¹⁶ Uduka nin nanan liru nin nuu Kutelle wa di, Yohana nin daa. Unuzun koni kubi udu sa ligang, uliru Kutelle idim belun nin, vat nanit din shoo ati nanya ti bau ti bau. ¹⁷ Bara nani ukatin nin sauki nworu kitene kani nin kadas kata nin waru fiyert firum nanyan nliru me ikala sa uti kinuu. ¹⁸ Vatin nlenge na akoo uwani me ayira umong adin nozu nin na wani ahem, nanere uwani ule na akoo ules me aminin di yira umong adin nozu nin les uhem. ¹⁹ Umong unan nikurfung wa duku na iwa shonghe imoon icine anin din lanzun mmang vat liri nanya ntamani uduya. ²⁰ Umong unan kufilli nunnu kibulung me nin

nanut kidowo me. ²¹ A wadin su a li mbubun nimon li na idin disu kuteen, banin nani, ninau nin din lelu anut kidowo me. ²² Usuo inlong liyiri unam kufille kuu anan kadura Kutelle da yiraghe udu abunu Ibrahim. Unam nikurfughe wang kuu ikasaghe. ²³ Nanyan nla, adin niu, a fiya iyisi me ayene Ibrahim ku piit nin Liazaru figiri me. ²⁴ A fiya liwai me aworo, 'Ibrahim ucif lanza nkune-kune ning utuu Liazaru ku, a diti liyicin me nanyan myen adak ada tii limila cancam, indin niu namyan nla ulele.' ²⁵ Bara nani Ibrahim woro, 'Gono kubin laife uwa seru imon icine nlaife, Liazaru sere imon inanzang. Bara nani itaghe insheu kibinai kikane, fe tutung uniu. ²⁶ Banin nani kuwu kudya nkese nari bara na alenge na ima kafinu udu kiti fe na iwasa i kafina ba, a na umong wasa a kafina udak kiti bite ba. ²⁷ Unan nikurfughe woro, 'Ndin foo fi nacara, Ibrahim ucif. U tuughe udun ngan cif nighe. ²⁸ Bara na idi nin nwana inung nataun bara anan wunno nani atuf, bara iwa dak imus kitin niu kaane tutung.' ²⁹ Bara nani Ibrahim woro, 'Idi nin Musa nan nanan liru nin nuu Kutelle; na ilanza nani.' ³⁰ Unan nikurfughe kpana aworo, 'na nanere ba, Ibrahim ucif, bara nani iwase umong ulenge na aba du kitimene nanya nabi, I ma kpiliu nibinai mine.' ³¹ Bara nani Ibrahim woroghe, 'Andi na ima lanzu Musa ku nan nanan liru nin nuu Kutelle ba, na ima lanzu umong tutung ba sa afita nanya nani.'"

17

¹ Yesu woro nono katwa me, "Nanere imong

duku na I ma ti nari ti te kulapi, bara nani kash inle na imong ine madak nacaramye! ² Uma yitughe barabara I terughe kuyazan n nto I tuu ghe nanya kuli kudya, nuuru ati umong nanya nabebene alele atiro. ³ Yenjen ati mime, gwana fe nwa ti kulapi, kpadanghe, a wa yenin, I shawa nin kulapi me. ⁴ A wa tifi kulapi kuzur nanya liyirine, akuru a da kitife kuzure, abelin 'men intafi kulapi,' doleari u shawa nin kulapi kune. ⁵ Nono katwan Yesu wa woro ucef kinari mene, "kpina nari uyenu sa uyenu ku." ⁶ Cikilare woro, "I wadinin yinu sauyenu nafo fiyip nikan, I ba benlu kuca koone, 'Fita kikane udi soo nanya kuli,' kuma lanzu a nunko lifi. ⁷ Bara nani ghari nanya mine, na adi nin kucin katwa kunen sa adi libya nakam, na asaa unuzu kunen ubelinghe, 'abelinghe da nenenene ama soo kilai'? ⁸ Na ama belinghe, 'Kankai imemon nli, anin teru katino me a suyi katwa mmalu kilai. Fe nin le infe'? ⁹ Na a benle kucine nja ba, bara na asuu lmonile na itaghe ku, a suwa? ¹⁰ Nanere anun wang, I wa su vat nimong ile na ita munu nsue, I ma benlu, 'Na arik a cin a cuneari ba. Fi suu imon i le na itanarin suere cas." ¹¹ Na I wa din libau udu urshalima, a wa din cin magazangazam nsamariyo nin Galili. ¹² Na awa piru inkan kagbiri, kikane azuru nin namong anit akuturu. I yisina piit nin ghe. ¹³ I ghintina ti wuyi me, I din belu, "Yesu, Kumalami, lanza nkunekume bit." ¹⁴ Na ayene nani, a woro nani, "Can idi duro a timune kitin nadidya kutii nlira." Na i doo, ise ushinu. ¹⁵ Na warum nanya mene yene ashino a kpiliya kidowo a ghartina liwui adin

vuu Kutelle. ¹⁶ Ada tumuno nabun Yesu, adin godighe ame wadi ku Samariya wari. ¹⁷ Yesu kawa, a woro, “Na anun likurera wa shin baa? Ingisin mzakure dey? ¹⁸ Na amon duku na iba kpinlu I ruu Kutella ba, maa koo kumarare?” ¹⁹ A woro ghe, “Fita ughaa, uyunun sali yenu fe nshino nin fi.” ²⁰ Na afarsayawe ntiringhe ubelem nsa kitari tigoo Kutelle, Yesu kawa nani a woro, “Kilari togoo Kutelle na imun ncamari ba. ²¹ Sa ima woro, 'Yene kikaa!' sa, 'Yene kikan ni!', bara na kilari tigoo Kutelle di nanya mene.” ²² Yesu woro nanang katwa me, “Ayiri din cinu na I ba yitu nin su nyenu nlon lirin ngono nit, na ima yenu ba. ²³ I ma benlu minu, 'Yeneng, kekani!' Yeneng kikaa!' na iwa doo nyenjwe ba, sa I durtu nani, ²⁴ nafo na nicananghe nwa nuzu na wite awa manliin, asa mi nuzun ko kuwut udu kitin kune, nanere Gono nnit ba yitu nanya liri me. ²⁵ Bara na ama niyu nimon gbardan nin burne i nin narighe nko kuje. ²⁶ Nafo na uwa di nanyo nayirin Nuhu, nanere tutung ima ti nanya nayirin Gono nnit. ²⁷ I wadin nle, iyitan nso, I suzu ilugma I niza ashono mene nilugma, udu liri lo na Nuhu wa pirum njirgi - men nwure daa mida mulso nani vat. ²⁸ Namere nafo na udi nanya nayirin Lot, I wadin nli iyitan nso, I sese, I lese I bilsa, I key ni lari. ²⁹ Bara nami nanya liri longo na Lot in nuzu nanyan Sodom, atantani nla wa din nnuzu kitine kani uda leo nani vat. ³⁰ Nanere u ma so liri longo na Gono nnit ba dak. ³¹ Nanyan lolire, na I wa yinin ule na adi kitene kutii tolu adi yiru kutura me nanya kilare. Na iwa yinin ule na adi kunen saa kilari

ba. ³² Lizonon nin wanin Lot. ³³ Vat nle na a din piziru ulai me ama diru unin, bara nani elu na anari ulai me aba se unin. ³⁴ Nbelim minu, nanya kitik kane ida se an waba non kitene nkomi urume. I ba yiru umong, isuun umong. ³⁵ Awani naba ba yitu tiyazung, I ba yiru warum isuun warum. ³⁶ Anit naba ma yitu kuneen, I ba yiru umong isuun umong.” ³⁷ I tiringhe, “Nweri cikilari?” Anin woro nani, kika na libi nonku agbulluk ma kilinu kitee.

18

¹ A benle nani tinan tigoldo intizu nlira, na nibinai mene nwati seeng ba, ² a benle, “umong unan wucun nliru wadin kan kagbiri, unam wucun nliru une wadi nin fiu Kutelle ba, tutng na adin yenju unit nin titti litiba. ³ Umon uwani wa duku na ules me wa ku nanya kagbiri kane, asu ada kitime kolome liyiri, abenle, 'Buuni anan nayi asirne mpardai.' ⁴ Kubi kata piit na adinin su a buunghe ba, na I dandauna ba a woro liti me, 'Bara na indin lanzu fui Kutelle sa unit ba, ⁵ vat nani uwanin salin nles ulele din fizwi kibinai, nma buunghe nwusughe kedegene, bara a wa tii kudirya nin dasu me vat liri.'” ⁶ Cikilare nin woro, “Lanzan imon ile na unan wucun nlire mbele. ⁷ Nene na Kutelle ba bulu ale na ana fere nami na idin ku culu uwui nin kitik udu kiti me ba? Na aba ti ayiasheu nin yenuba? ⁸ Mbeling minu au aba saru nani dedai sa unanzu kubi. Bara nani Gono nit wadak uyi ulele aba se anan yenu-sa-uyenu kuwa?” ⁹ A kuru abenle tiwankari tone nale na inun din yenju ati mene anit alau wari. Inani din narsi

amon anit, ¹⁰ “An waba wa doo nanya kutii nlira iba ti nlira - warum wadi Kufarsayawa nin nanbe unan sesun gandu. ¹¹ Kufarsayawe yisina a taa imusin immong inlire nin liti me, 'Kutelle ngode fi bara na meng masin nafo among anit ale na akiriyari. anan salin nlau, anan nuzu nin naulani a buu, sa nafo ule unan sesun ngandue ba. ¹² In din su ukotu nayi tiba nanya na yiri kuzoor, in din nizu uzakka vat ni mon ile na in dumun.' ¹³ Bara nani ame unan sesun ngandue yisina piit, na awa sa a fya iyizi me ayene kitene kanin ba, bara nani a reo figiri me, a woro, 'Kutelle, lanza in kune-kune ning, unam kulapi.' ¹⁴ Nbelin minu, unit une wa nyaa udu kilari lau, na nafo unan mba me ba, bara na vat ule na a gphantina liti me, iba tultinghe, ule na a tiltino liti me ima gphantinghe.” ¹⁵ A nite wa din dasughe nin nono nibebene, anan dudo nani, nono katwa me yene, ikpada nani. ¹⁶ Yesu yicila nani udak kitime, aworo, 'Sunam nono nibebene dak kitining, na iwa wantin nani ba, bara na kilari tigoo Kutelle kin nimus nalelere. ¹⁷ Kidegene indin belu minu, vat inle na ama seru kilari tigoo Kutelle nafo nono naneba to na ama piru ba.” ¹⁸ Umong unan tigoo tiringhe, aworo, “Ku mallami kucine, iyanghari ma ti inse upirun nlai sa ligang?” ¹⁹ Yesu woroghe, “Iyangharin ta udin yicwi ucine? Na umong ucine duku ba, ma se Kutelle cas. ²⁰ U yiru uduka - na uma piziru awani ahemba, na uma molu umong ba, na uma su likiri ba, na uma ti kinu litin mong ba, na tikune kitin cife nin nafene.” ²¹ Unam tigoo we woro, “Vat ile imoone

ina malu su an duttu gono kibene.” ²² Na Yesu nlanza nai, a woroghe, “Imun irumari duu fi. Can udi lewu imoon ile na udumun vat ukosu anan sali mun, udak uda dofini, uma nin se kiti lisosin kitene kani.” ²³ Na unan nimoon nacare nlanzanani ayi me nana kang, bara na awa di nin nimoon nacara kang. ²⁴ Yesu na ayeneghe, ayin nanghe anin woro, “Uma yity nin nijasi kang unan nimoon nacara piru kilari tigoo Kutelle! ²⁵ Uma katinu nin sheu Kuronkomi piru nanga ligalong nalura nworu unan nimoon nacara piru kilari tigoo Kutelle.” ²⁶ Ale na iwa din lanzwe woro, “To ghari ba se utuce?” ²⁷ Yesu kawa aworo, “Imun ile na idin yenju na iwasa itaa ki ti nanit ba iwa sa itaa kiti Kutelle.” ²⁸ Bitrus woro, “Arikin suna vat imon ile na tidi mun ti nani ndofin fi.” ²⁹ Yesu nin woro nani, “Kidegene, mbelin minu na umong duku na a cino kinari, sa uwanime sa qwana me, sa una nin cif, sa nono, bara kilari tigoo Kutelle, ³⁰ ule na aba se mgbardang nanya nyi ulele ba, nin nyi ule na udin cinu ulai nsali ligang.” ³¹ Na awa pitirin likure nin naba udu kiti me, a woro nani, “Yenen, ti ma nyiu udu Urshalima, vat nin nimon ile na ina yertin inuzu nanan liru nnuu Kutelle litin Gono nit ima kulu. ³² Bara ima nakpughe nacara na wurmi, ima yasughe, ima tighe a lanza incing, inin tufuzunghe ataf. ³³ I wa malu ukpizughe, ima mulughe liri lin tat aba fitu tutung.” ³⁴ Na iyinno vat ni le imone ba, too ti gbulanghe wa nyeshin nani, na iyinno imon ile na a wa belin nani ba. ³⁵ I daa nkang kubi, na Yesu ndaa susut nin Jeriko, umong uduu wa sosin kupoo

libau in piziru i filizinghe ikurfung, ³⁶ na a lanza ligozi nanit din cinu, a tirino iyanghari nse? ³⁷ I belinghe Yesu kunan Nazarat ari din cinu ukatu. ³⁸ Bara nan uduuwe fya liwui me, a woro, "Yesu, Gonon Dauda, lanza nkune-kune ning." ³⁹ A lenge na Iwa din cin nbune kpada uduuwe I woroghe a ti tik. Ana kpina liwuiye ku, "Gonon Dauda, lanza nkune-kune ning." ⁴⁰ Yesu yisina daang anin benle nin likara au I dak nin nite kiti me. Na uduuwe nda susut, Yesu tiringhe, ⁴¹ "I yanghari udinin suu insufi?" A woro, "Cikilari, in di nin suu in yene kiti." ⁴² Yesu woroghe, "Puno iyizi fe, uyinnu-sa uyenu fe nshino nin fi." ⁴³ Kiteene iyizi me puuno kidowo, a nin dofinghe, nruu Kutelle. Na iyene nani, anite vat ruu Kutelle.

19

¹ Yesu pera a wa nin din cinu nanyan Jeriko. ² Umong unit wa duku lisa me Zakka. A mere udiya nanang sesun gandu a wa di nin nikurfung kang. ³ A wade nin su ayene sa ghari Yesu, bara ligozi nanit na ayinno ba, bara na a wadi kaff. ⁴ A kata mbun na nite nin cum adi ghana kuca kuppul anan yeneghe, bara na Yesu wa cinu ukatun loli libau we. ⁵ Na Yesu ndaa kitene, a fya iyizi a woroghe, "Zakke, tolo mas, bara kitomone nmadu ngafe." ⁶ A taa mas, a tolo anin sereghe nin nayi aboo. ⁷ Na anit vat nyene nani, I tunnan ngbondilu, I din duu, "A doo kilarin nlenge na adi nim kulapi." ⁸ Zakka yisina a woron Cikilare, "Yene, Cikilare, kuger intamani nighe in ma ni anan diru na kara, sa ina seru

umong imong imon in ma kpillu inighe tinas na ina seru.” ⁹ Yesu woroghe, “Kitimone utucun daa kilari kane, bara na ane wang donon Ibrahim mari. ¹⁰ Bara na Gono nit na dak ada piziru a tucu anit alenge na I wulu.” ¹¹ Na I lanza ile imone, a leo ubun ntirwe a benle nani nin nanan tigoldon, barana a wa dak susut nin Urshalima, inung nin ceo nibinae sa kilari tigoo Kutelle ba sa ku bere. ¹² A woro nani, “Umong unit wa su ucin udu kipin ki piit anan di seru kilari tigoo me anin nya usa. ¹³ A yicila acin me likure, a naa nani amoi likure, a woro nani, 'Can kpilizan a cara mun udu kubin sa nighe.' ¹⁴ Bara nani anan kipe me nari ame I too among a didya udu kiti me, I belinghe, 'Na ti ma yinnu unit ulele su tigo nati bite na.' ¹⁵ Uso kubi ko na a saa, unuzun seru kilari tigo we, a woro I yicila acin me vat na awa ninani ikurfunghe bara a yinin imashinari I see kitine nikurfunghe bara ukpilizu nacara. ¹⁶ Unan burne da ubun me, a woro, 'Cikilari, ikurfungfe mmara amoi likure tutung.' ¹⁷ Cikilare woroghe, injaa, 'Gajiya nin katwa, kucin kucine. Bara na una su uyinu-sa-uyenu nanya nimon icing, uba se kutet likara nigberi likure.' ¹⁸ Unan mba me da, a woro, 'Ikurfung fe, Cikilari, na maru amoi ataun.' ¹⁹ Cikilare woroghe, 'Yenje nigbiri nitaun.' ²⁰ Umong kuru adaa a woro, 'Cikilari, ikurfung fe ile na in wa ceo inin gegeme nany nimoon, ²¹ bara na imwa lanza fiu fe, bara na fe dinin kibinai kinanzang. Asu uyira kikanga na uceo ku ba, ukowo ile imon na una bilisu ba.' ²² Cikilare woroghe, 'Bara ti gbulang imliru fe nma wucufi mun, fe kucin kibinai ki sirne. Uyiru

meng unan kibinai kisine ari, in din pilu imon ile na in ceo ba, nin kezu ni mon ile na mbilsa ba. ²³ Iyarin taa na una ceo ikurfung ninghe kikaa na idin cisu ku ba, bara inwa sa imba di seru inin nin nimon kitene?' ²⁴ Cikilare woro nalenge na iyisin kupoo we, 'Seren ikurfung, ile na idi kiti me ini ule na di nin likure.' ²⁵ I woroghe, 'Cikilari, a di nin namoi likure.' ²⁶ 'Inbeling minu, vat ule na adi mun Iba kpinghe ku, bara nani ule na asalin mun, I lele na adimun wang ima bulu. ²⁷ Bara nani ale na ina nari na iwa din nin su meng su tigoo kitene mine ba, daan nin ghinu ida molsu nani mbun nighe.'" ²⁸ Na a benle nani ile imoone, a tuna ncin me, cindu Urshalima. ²⁹ Uso na ada kupoon Baitfaji nin Bethany, litala loo na idin yicu Uzaitun, a too nono katwa me naba, ³⁰ a woro nani, "Can nanya kagbirin mbune I wadin pire, Ima yenu kagono kajaki kanga na isa ghana ku ba, bunkun kanin ida niyi. ³¹ Wase umong ntirin minu, 'I yarin taa idin bunku kanin?' I belinghe, 'Cikilari di nin su kanin.'" ³² Ale na I wa tuu nani doo idi se kijakye nafo na Yesu mbele nani. ³³ Na I wadin bukwe, unan kanin woro nani, "I warin ta I din burku kijakye?" ³⁴ I woro, "Cikilare de nin nsukanim." ³⁵ I da nin kanin kitin Yesu, I tiza alituk mene kitene kaning, min tarda Yesu ku kitene kaning. ³⁶ Na aghana, I tiza alituk mene kitene libauwe. ³⁷ Na a wa dak susut kikaa na litalan Zaitun ntula ku, vat nono katwa me cizina ulanzun mang I kifo uruu Kutelle nin ti wui ti kang nin nitwa ni didya naa na iyenje, ³⁸ I din belu, "Ubab mariari ugo ule na adaa nanya lisan Cif! Ayiasheu nanya kitene kani,

nin ruu kitene ki piit!” ³⁹ Among afarsayawa na i wadi nanya ligozene woroghe, “Ku mallami kpada nono katwa fe.” ⁴⁰ Yesu kawa a woro nani, “Inbelen minu, alele nwa ti tik, atala alele ba kawu.” ⁴¹ Na Yesu nda kupoo kagbire, a tultino nmizin bara kagbire, ⁴² a benle, “Mkuru fo iyiru nanya liri lole, anun wang, imon ile na ida minu nin nayi aboo! Bara nani iyeshe imon nizi mine. ⁴³ Bara ayire ma dak nati mine, na anan sali nsu mine ma kye udanga I kilin vat nasare iparda minu. ⁴⁴ I ma kezu minu utulu kutiin nin nono minue, na ima sunu nlon litala kitene nlon ba, bara na amun wa yinnin ba na Kutelle wa ceu ayi nworu atucu minu.” ⁴⁵ Yesu pira nanya kutii nlira a cizina ukuu nale na iwa din lesu nimoon, ⁴⁶ a din belu nani, “Ina yertin, 'Kilari ninghe ba so kilarin nlira,' bara nani anung ani nkpiliya kinin kiso kuwu na kiri.” ⁴⁷ Bara nani Yesu wadin dursuzu nanit nanya kutii nlira, anan yenji kutii nlire nin nanan niyert umunu adidya na nite vat wadi sin su imolughe, ⁴⁸ bara nani na I see libau nsunani ba, nara na anite vat wadin lanzughe.

20

¹ I wa diku nlon liri, na YESU wadin dursuzu na nite nanya kutii nlira nin belu nani utiru Kutelle, adidya kutii nlire nang nanan niyerte daa kiti me nan na kukune ntardu nacara alau. ² I benle ulire, I woroghe, “Benle nari nin liyapin licarari udin su ka katwa we? Sa ghari ule na anafi lo likare?” ³ A kpana a woro nani, “Meng wang ba tirin minu imemong. ⁴ Belenni ubelen

inshintun Yohana, Uwa nuzu kiti Kutelle aria. Sa kiti na nit?" ⁵ I kpilza nati mene, I benle, "Ti wa woro, 'kitene kani,' a ba benlu, 'too iyarin taa na iyina yina nin ghe ba?' ⁶ Tutung ti ma belin 'unuzu na nitari,' anite vat ma fil su nari nin natala bara na iyire Yohana wadi unam liru nin nuu Kutelleari." ⁷ I kawa au na iyiru kite na a nuzuku ba. ⁸ Yesu woro nani, "Na meng ma belin minu nin liyapin likarari in din su ale adodwe. ⁹ A taa anite ntun tiwankare, "Umung wa bilisu kunem, anaa among ukewe, anya udu nkankipin a di dandaun ku. ¹⁰ Na kubi da atoo kucin me udu kitin nanan kye kunene, au inighe kumat kuce, bara nani anan kye kunene fooghe, inin kooghe nin na cara akone. ¹¹ A kuru a too nkun kucin me ikuru I fooghe, I naghe incin, inin kooghe nin na cara akone. ¹² A kuru a too unan tat ikuru I lanzaghe ukul, inin fillinghe indas. ¹³ Bara nani Cikilari kunene woro, 'I yanghari mba ti? Na ntoo gononsunighe. Mbuti ima yenu ngongonme.' ¹⁴ Bara nani naiyeneghe ncinu, I munu ati I woro, 'Ulelere unan nlin gadu kunen kune, dan ti molughe, ugadwe nan soo unbit.' ¹⁵ I fillinghe mamal kunene, inin mologhe. Iyari unan kunene ma tii nani? ¹⁶ Ama dak ada mulsu nani, anin ni amon kunene." Na I lanza, I woro, "Kutelle sauke." ¹⁷ Bara nani Yesu yene nani, anin woro, "Iyari ile I yerte din belu? 'Litala loo na anan kye kilare nari, linnere nda so lin tune kilare'? ¹⁸ Vat nle na a deu kitene litala lile ama putuzu agerager. Bara nani bat ne na litale ndeu liti me lima yarughe." ¹⁹ Bara nani anan niyerte nin na didya kutii nlire wa piziru I kifoghe nanya

kuni kube, bara na I yino a wasu too tiwankare nati menere. Bara nani I wa lanza feu nanite. ²⁰ I yenjeghe mseen, I too anan gbizinu kipin ita nafo anit alau, inan se ufanu nliru me, bara inan kifoghe inakpa anan natet tigoo ngumna. ²¹ I tirighe, I benle, “Unan dursusu, ti yiru udin dursuzu ubele dert, na umon din rusuzu fiba, bara nani udin dursuzu kedegene udu libau Kutelle. ²² Udukari kiti bite ti ni Kaisar ku uganu bite sa babu?” ²³ Bara nani Yesu yinno kujinjin mene, a woro nani, ²⁴ “Dursuni fikubu, kuyeli nghari, nin lisa du kitene fin nin?” I woro “Un Kaisar.” ²⁵ A woro nani, “Naan Kaisar ku imun ile na idi un Kaisar, nin Kutelle imun ile na idi in Kutelle.” ²⁶ Anan miyerte nan nadidya kutii nlire na iwa yinin unari ni mon ile na awa belen nbun nanite ba. I lanza umamaki nkawu me na ibenle uliru ba. ²⁷ Na amon Asandukiyawa nda kiti me, ale na I wa woro na ufitun yii duku ba, ²⁸ I tiringhe, I benle, “Ku mallami, Musa wa yertin nari a woro, gwana nmung wa kuu nin ulani, na I mara ba, unite yira uwanin gwana me, a maraghe gono ku. ²⁹ Nwana wa duku imun kuzur, unan burne yira urani, a kuu na imaraba, ³⁰ unan mba me wang nanere. ³¹ Unan tate udu unan zurre nanere na imara ba, ³² na ikala ayeri uwane kuu wang. ³³ Lirin fitun yii ama yitu uwani ngha nany mene? Bara na ma suzu ilugma min wane?” ³⁴ Yesu woro nani, “Nono inyii ulele din suzu ilugma, I niza awani. ³⁵ Bara nani ale na idumna nani ise iduru useru nanan fitu unuzum kul inin piru ulai sa ligang na idin suzu ilugma sa i nakpa uwani ba. ³⁶ Na I ba kuru

I kuu tutung ba, bara na isoo nafo nono kadura Kutelle, inun nso nono Kutelle. ³⁷ Bara nani iba feu abe, Musa wang I wa durughe, mbeleng kitene na a wadi kusho kikaa na awa yicila Ucef Kutellen Ibrahim, Kutellen Ishaku, nin Kutellen Yakub. ³⁸ Nene na ame Kutelle nanan nkulari ba ama kun nanan nlaiyari, bara na vat di nin nlai udu kiti me.” ³⁹ Among anan niyerte kpna iworo “Ku mallami ukpana caut.” ⁴⁰ Bara nani ikuru I tiringhe imemon turtung ba. ⁴¹ Yesu woro nani, “I yizieri I din belu au Kristi gono Daudari? ⁴² Bara na Dauda litime wa belen nanya niyert in Zabura, Ucife wa woro Ucif nighe, 'Soo incara ulime ning, ⁴³ sai dai nta anan narife kitin cisu na bunu fe.' ⁴⁴ Nanere Dauda yicila Kristiku 'Ucif' a suu usaun Dauda nene?” ⁴⁵ Natuf nanit vat a woro nono kadura me, ⁴⁶ “Sun insen nin nanang niyert, ale na idinin su I cinu nanya nalutuk ajajangan, nin su nilip icine nanya tikasau, nin niti lisosin nididya nanya natii nlira, nin niti nididya niti tibuki. ⁴⁷ Ikuru idin nanzu ninari nawani ale na ales mene nakuzu, nin nlira mijakaka kirusuzo. Alele maseru ukul udingya.”

21

¹ Yesu fiya iyizi ayene kitene kani anin yene anan nikurfunge din nizun usadaka mine nanya kukuzenghe. ² A yene umon uwani na ulese wa ku adin ti nikubu iba nanya kukuzunghe. ³ Anin woro, “Kidegene mbelen minu, ule uwanin derun lese inta vat a kata anit ane. ⁴ Vat mene wani nanya nigbardan ile na idimun. Bara nani ule uwanin salin lese,

wani nanya likimun me, vat nikurfun mere a wanutun. ⁵ Nafo na amon waliru kutii nlira, nafo na ma kye nin natala acine nin sadaka, a woro, ⁶ “Bara ile imune na idin yenju, ayiri ba dak na ima sunu nlon litala kitene nlong na ima sali sa uturne ba.” ⁷ Bara nani itiringhe, I woro, “Kumallami, nin shiyari ile imone ba ti?” ⁸ Yesu kawa, “Yenjen umon wada rusuzu minu Bara anit gbardan ba dak nin lisa ning, I din belu, 'Mere ame,' 'Kuben ndaa susut.' Na i wa dufin nani ba. ⁹ I wa lanza ubelen likum nin fizu nayi, na I wa lanza fiu ba, bara na ile imone ma dak nin burne, nara nani na liganghe nsa da ba.” ¹⁰ Akuru a woro nani, “Nmgiin ma su likum nin umong nmgiin, kipin tigoo nin kan kipin tigoo. ¹¹ Kutyene ma zullunu kang, nin nite gbardan kukpan ma yitu nin nijase tekenu tididya. Adadu fiyu ma yitu nin nalap adidya kitene kani. ¹² Bara nani makin ile imoone vat, ima ti minu acara iti minu ayiasirne, ima du nin ghinu nanya ni larin nlira nin nilari licin, I ma du nin ghinu ubun tigoo nin nbun na gumna bara lisa ning. ¹³ Uba soo kube na iba belu imoon icine ile na Kutelle nsuu minu. ¹⁴ Bara nani keleng nibinai mine na ima kesuzu ati mine udu kuni kube ba. ¹⁵ Bara na nba ni minu tigbulan nin kujinjin, na vat anan nari mine wasa ita mayardan ku sa I kpiliya umon uleru ba. ¹⁶ Bara nani acef, nwana, adondon nin nakura ma nakpu minu, ima ti among mine ikuzu. ¹⁷ Ima nari minu bara lisa ning. ¹⁸ Bara nani na liti titi mine lirum ma wulu ba. ¹⁹ Nenyanyan nteru nibinai mine I ba se imon kitene tilai mine. ²⁰ I wa yene

ikilino Urshalima nin nasoja, yinnong unanzwe nda susut. ²¹ Na ale na idin Yahudiya cum udu kitene natala, ale na idi nanya kipine kitik nuzu, na I wa yining a le na idi tikauye piru ba. ²² Bara na ale ayire an tunjuari, bara vat ni lee imon na ma yertin kulo. ²³ Kash nawani ale na idin nin naburi kumat nin nalee na idin mazinu nono nanya na yiri ane! Bara na ijasi idya ma yitu nmgine, niin tinana nayi udu anite. ²⁴ Imanin mulsu nani nin kusangali ima soo alin nanyan nmgene vat, awurmi ma patilu Urshalima udu kubin kulu na wurmi. ²⁵ Kulap ma yitun nwui, nanyan mpoi, nin nanya niyinin, nin kitene nyii, nin puyu nati nmgen, nany nlazu fiyu ngurzunu na rawa adidya nin fune. ²⁶ Anit ma kuzu ifiliza bara fuyu inca nimon ile na idin cinu kitene nyii. Bara na likara kitene kani ma zulunu. ²⁷ I ba nin yenu Gono nnit din cinu nanya na wut nin likara nin zazu udy. ²⁸ Bara nani ile imoone nwa cizin, fitan iyisin, inin ghintin ati mine, bara na utucu mine nda duru susut.” ²⁹ Yesu benle nani tiwankari, “Yenen kuca kupul nin nace vat, ³⁰ I wa yene kuca kupul ngutuna afa apese din tilu I yino bara ate mine au kubi kusik nda susut. ³¹ Nanere, I wa yene ile imoone din dasu, yinong au kipin tigoo Kutelle nda susut. ³² Kidegene, mbelinminu, na ko kuje a katu ba, se imoon ilelee nkulo vat. ³³ Kitene kane nin nmgen ma katu vat, bara nani na ligbulan lirim nanya nlirunighe ma katu ba. ³⁴ Bara nani, dinjan atuf nati mine, bara na nibinai mine wati getek nin na dadu ananzang, inyeu mso na dadu ahem, nin kpilizun nliru nyii, bara na lere wada muu

minu, ³⁵ nafa libarda, bara na lima dak liti na nit vat nanan nlai na idi nanya inyii ulele. ³⁶ Bara nani, Punon iyizi vat kubi idin tizun nlira bara inan se agan kang inan cuo ile imoone na ima dak, inin yisin mbun Gono nit.” ³⁷ Kubi ko na awadin dusuzu nanya kutii nlira nin kitwik a nuzu udas, anin moro moro kiten nlon litala na idin yicu litalan Zaitun. ³⁸ Anite vat da nin koi dindin inan lanzaghe nanya kutii nlira.

22

¹ Nene ubukin burocin salin nimon infizwe da susut, ule na idin yecu kata natibite. ² Adidya kutiin nliara nan nanang niyert soo ikpilza na ima kifu Yesu ku imulughe, bara na iwadin nlanzu fiu na nite. ³ Shetan pira nanya Yahuda Iskariyot, owarum nanya likure nin naba me. ⁴ Yahuda du idi kpilza nang na didya kutii nlira nang nanan niyert na ma nakpu Yesu ku nacara mene. ⁵ I lanzan nmang, inin yina imanighe ikurfung. ⁶ Ayina, a nin din piziru nimon baat na amatii ananakpaghe anit wa yinin. ⁷ Lirin nborodi sa imon fitize da, na uso doleari inakpa kukam nhadaya. ⁸ Yesu too Bitrus nin Yohana ku, a benle “Can idi kanja nari imonlin kalu nati bite, bara tinan lau ining.” ⁹ I tiringhe, “Inweri ucin nin sun woro ti di su lakanjwe ku?” ¹⁰ Akawa nani, “I wa piru nanya kipine, umon na a yauna ka suu nmyen ma zuru minu, dufinonghe udu kilari kaa na apira nanye. ¹¹ I benle Cikilari kilare, ‘Kumallami benle nari, “Kutii na mare dinweri, inweri nba lii imonlin kahu nate nwere nin nono katwa ninghe?”” ¹² A ma duru minu kuti ko na

I malu kyelu kudya. Kun kitene, kanjan imonle kikane.” ¹³ I do, I di se vat nmoonghe na abenle nani. Inin kele kiti keleuwa. ¹⁴ Na kube ndaa, a so nan nono katwa me. ¹⁵ A nin woro nani, “Indi nin su nwadi inmalu nlii imonlui ilele nanghinu uworu min niyu. ¹⁶ Bara nan belin minu, na inma kuru nli nan ghinu tutun ba, saidai ikulu nanya kilari tigoo Kutelle.” ¹⁷ Yesu nin yira ukoop, na ata ugodiya, a woro, “Seren I kosu nati mine. ¹⁸ Bara nan mbelin minu, na mba kuru nsumo ko kumati kuce kune tutun ba, se kipin tigoo Kutelle ndaa.” ¹⁹ A nin yira uborodi, na ana ugodiya ku, afucu unin, anin naa nani, abenle, “Kidowa nunghere kane kaa na nna ni bara anung. Sun nene I lizizin nin me.” ²⁰ A kuru ayira ukoope nafo na ani taa na imala kileuwe, abenle, “Ule ukoope likamali nirghari lipese nanga nmii ning, mo na wa gutun bara anung. ²¹ Bara nani yenjen. Ule na alewei adi logowe nin me keetebur kone. ²² Bara na Gono nit ma nyeu nafo na ina belin. Bara nani kash nleli unite na amere ina lewughe nacara me!” ²³ I nin cizina utiru nati mene, nghari nanga mene ma su lidungu lone. ²⁴ Kubung nin fita nanya mene mpeziru ghani ba so udiya nanya mene. ²⁵ A woro nani, “Ago na wurme dinin nan cinilare mene, ale na itti nin natek licara udin yicu nani anan tigoo in ruu. ²⁶ Bara nani na uma so nani nin ghinu ba, nmaimako nani, na ule na amere udiyawe nanya mine kpilin aso nafo kagono kabene. Na ule na amene idin cisughe iyizi kpilin aso kulin mene. ²⁷ Ghari udiyewe, ule na a sosin kitene kutebure sa ule

na asu kucin? Na ule na asosin kitene kutibure re ba? Nin nani ndi nanya mene nafo kucin. ²⁸ Bara nani anughere na I wadi nin me nanya ndumunu ning. ²⁹ Mnani minu kipin tigoo, nafo na ucenighe na mo nyii kipin tigowe, ³⁰ I nan leu iso kutabur nighe nanya kipin tigoo nighe. Inin so kutet in wucu tilem likure nin tiban Israila. ³¹ Simon, Simon, yino, Shetan di nin su akifo fi, anan cecile fi nafo ualkama. ³² Bara nani meng mma tifi nlira, bara uyenu nsalin yenu wa dire. Uwadi umalu gitirinu kimal tutung, ta nwana fine likara.” ³³ Bitrus woroghe, “Ucef, mang ba du ningfi kilari licin nin nkule.” ³⁴ Yesu kawaghe, “Inbelinfi, Bitrus, na ku kuluke ma culsinu ti tat ba, uma benlu na uyiri ba.” ³⁵ Yesu woro nani, “Na awa tuminu sa lijip, nkatizu ni moon, sa akpatak, I wa dira imemoona?” Inin kawa, “Na ti wan dira ba.” ³⁶ Anin woro nani, “Bara nani nene, ule na adinin lijip, na a kala linin, tutung nin nkaa ntizu nimoon. Ule na a sali nin kusangali na a leueu kulutukme adi seru kurum. ³⁷ Bara nan beleng minu, I mon ile na ina yertin litinighe ima kulu gbas, 'I yeneghe nafo unan salin duka.' Bara nani ile iman na iwa beling litinighe din kulusu.” ³⁸ Inin woro, “Ucef, yene! Asangali aba ale.” Anin woro nani, “A batina.” ³⁹ Na ileu imari, Yesu nga, nafo na amene udi litalan Nzaitu, nono katwa mge nin dofinighe. ⁴⁰ Ma iduru, aworo nani, “taan nlira iwa piru nanyan njaraba.” ⁴¹ A cacana kupuu mene nafo utuu litala, anin tumuro nin nalung ataa nlira. ⁴² A benle, “Ucef, wase y yina, kala ukoop ulele litining, min nani na uwa

dofin kibinai ning ba, na kin fere so.” ⁴³ Unan kadura Kutelle nin daa unuzu kitene kani, a taaghe likara. ⁴⁴ Na awaadin niyu, a kpina nlire ku, tinuntu me tantizo kang nafo nmyii na ngutuna kuteen. ⁴⁵ Na afita unuzun nlire, adaa kitin nono katura me, ada se nani idin moro bara nibinai nisirne mene, ⁴⁶ anin tirino nani, “Inyarin taa idin moro? Fitin iti nlira, bara I wa piru ticankira.” ⁴⁷ Na awa din nlire, iyene, ligozin na nite ndaa, ligowe nin Yahuda, uwarum nanya likure nin nabe, a dewu nbune. Ada kupoon Yesu anan taghe usumba, ⁴⁸ bara nani Yesu woroghe, “Yahuda uma lewu Gano nit nin sumbaa?” ⁴⁹ Na ale na I wa killinghe nyene nani, I woro, “Cikilari, ti kewu umong nin kusangalia?” ⁵⁰ Umong nanya mene kewe kucin ndiya nang yenju kutii nlere, kutuf, ncara ulime a nin werne kunin. ⁵¹ Yesu woro, “Naneli mbatina,” a nin dudo kutufe, ku shino. ⁵² Yesu woro udiya nnan yenju kutii nlire, anan ncaa kutiin nlire, nin nadidiya ntardu nacara kutii nlira na iwa dak kiti me nin mayardam, “Idaa nafo anang kifun kiria nin nasangali nan tiyupa? ⁵³ Na uwadi nan ghinu nanya kutii nlire vat lire, na umong myene nakpa ucara liti nighe ba bara nenere kubi myene, nin likara nsirti.” ⁵⁴ Na I kifoghe, I yaa nin ghe, I duu ninghe kilari ndya kutii nlire. Bara nani Bitrus difino nani piit. ⁵⁵ Na I suso ula nanya kudarwe inin so ligowe idin lanzwe, Bitrus soo nanya myene. ⁵⁶ Nkan kabera kucin yeneghe a sosin nkanang nlee, ayene iyizemye anin woro, “Ule unite nyita ligowe nanghe.” ⁵⁷ Bara nani Bitrus ta mayardan

ku, aworo, “Uwani nan yirughe ba.” ⁵⁸ Na idandouna ba, umong kuru ada yeneghe, a woro, “Fe wang di nan ghinu.” Bara nani Bitrus woro, “Unit, na meyari ba.” ⁵⁹ Na ita kubiri kubi umong unit kuru ada woro, “Kedegene unit ulelen yita nin ghe, bara ane kunan Galiliari.” ⁶⁰ Bara nani Bitrus woro, “Unit nang yiru imon ile na udin belu ba.” Na aduu inlire kukulok kolsuno. ⁶¹ Na a kpilia umuro me, Ckilare yene Bitrus ku, Bitrus nin lizino imon ile na Ckilare nni belinghe, na aworoghe, “Na kukulok ma kulsinu titat ba uma woro na uyirwui ba.” ⁶² Na a nuzu udas, Bitrus gila kang. ⁶³ Anite na iwa din caan Yesu su ghe liyong inin fooghe. ⁶⁴ Na ituswughe iyizi, itininghe i woro, “Su anabci, ghari ulenge na areofi?” ⁶⁵ I bele imon gbardang litin Yesu, izoguzo ghe. ⁶⁶ Na kitin shanta, a kukune na nite da pitiruno ligowe. Umunu adidya na priest nin na nan ni nyerte. I pira nin ghe kударu nwuchun liru, ⁶⁷ i woro, “Andi fere Kriste, belle nari.” Ama a woro nana, “Asa nbelling minu, na ima yinnu ba, ⁶⁸ asa meng tirin minu, na ima kawu ba. ⁶⁹ Ama ucizunu nene udu ubun, Gono nit ma so ncara uline unlikara Kutelle.” ⁷⁰ Vat mine woro, “Ani fera Gono Kutelle?” Yesu woro nani, “Anughere nworero mere.” ⁷¹ I woro, “Iyaghari nta tidu nin su nnan ba? Bara arik nin nati bite nlanza nnu me.”

23

¹ Vat lipitin mine fita, ida nin Yesu nbun Bilatus. ² I tunna nvuruzughe nliru, I woro, “Ti se unit ulele adin nanzu nmyin bite, a wantina anit uni in Kaisar ku ugandu, a din belu ame

litine Kristiari, Ugo.” ³ Bilatus tiringhe, a woro, “Fere Ugo na Yahudawa?” Yesu kawa ghe a woro, “Fere nbelle nani.” ⁴ Bilatus woro na didya na prieste nin lipitin nanit. “Na nse unit ulele nin taanu ba.” ⁵ Amma ileo ubun nin sho nati, i woro, “Adin rusuzu anit, adin dursuzu anit nan nyan Yahudiya vat, ucizunun Galili uda duru kikane.” ⁶ Na Bilatus nlanza nani, a tirino sa unite kunan Galiliari. ⁷ Na ayinno adi nmyin tigon Hirudus ari, a turung Yesu ku udu kitin Hirudus, ama litine wang wadin Urshalima nayiri ane. ⁸ Na Hirudus in yene Yesu ku, ayi poo ghe, bara na dandauna nin su nworu a yeneghe. Ana lanza ubeleng me amini din piziru ayeneghe asu imon izikiki. ⁹ Hirudus tirino Yesu ku uliru gbardang, amma na Yesu nkawa ghe imon ba. ¹⁰ Adidya na priest nin na nan ninyerte fita, nin tinana nayi nvuruzughe nliru. ¹¹ Hirudus nin nasoja me zognzo ghe, I kuru isu ghe liyong, inin shonghe imon icine, inin kurtuno Yesu ku udu kitin Bilatus. ¹² Hirudus nin Bilatus waso adondon nati lilone (amma iwa tu iyita anan nivira nati). ¹³ Bilatus tunna ayicila uद्या na priest, nin nagoo a ligozi nanite kiti kirum, ¹⁴ a woro nani, “Ida nayi unit ulele nafo unit ulenge na adin cinu nin nait nanzang, yeneng, meng, nbun minere ntiroghe uliru, na nse ghe nin kulapi kitene nile imon na idi uvuruzughe mun ba. ¹⁵ Baba, sa ame Hirudus wang, a kurtunghe udak kiti bite, yenen, na asu imong imon ilenge na iduru nworu aku ba. ¹⁶ Bara nani mma tige aneo, nsunghe.” ¹⁷ Amma uwa so Bilatus ju gbas a nutun a Yahudawe ku kucin kurum kilari

licin kubin idi. ¹⁸ Vat mine jartiza kang, I woro, “Caan nin nit ulele, I nutun nari Barabas ku!”
¹⁹ Barabas unitari wadi ulenge na iwa ceo ghe licin kitene kulapi nsali dortu nliru tigo kipine nin katwa likiri. ²⁰ Bilatus kuru asu nani uliru tutung, nin su nworu a sun Yesu ku. ²¹ Ijaritiza I woro, “Na ikotinghe kuca, na ikotinghe kuca.”
²² A woro nani tutung untat, “Iyanghari, kuyapin kulapiari unit ulele nati? Na meng see ghe nin kulapi kongo na batin ushara nkul liti me ba. Bara nani, asa nkpizoghe mma sunghe.”
²³ Amma ileo ubun njartiza kang, npiru nworu ikotinghe kucha. Tiwui mine ta Bilatus yinna.
²⁴ Bilatus yinna nani nin kuculu mine. ²⁵ A nutuno ulenge na inung tirino nworu inutun ule na ina ceo kilari licin kitene in fizu nay nanit a umolsu nanit. Amma ana nani Yesu ku nafo usu nibinai mine. ²⁶ Na inya ninghe, ikifo umong Simon unit Nkirawani, awa nuzun nan nya ntene, itina ghe kuca ndi kotunue, a dortu Yesu ku. ²⁷ Ligozi nanit gbardang, nin nawani ale na iwa di tiyomme wa din dortu ghe.
²⁸ A gbitirno kiti mine, Yesu woro, “Nishonon Urshalima, na iwa gilumeng ku ba, ama gilum atimine nin nono mine. ²⁹ Amma yenen, ayire din cinu na ima woru, 'Anan koliari awani are, nin naburi ale na ina maru ba, nin na yazin ale na amazina ba.' ³⁰ Ima cizunu ubelu na kup, 'Dio nati bite,' a apara, 'Kiro nari.' ³¹ Iwa su ile imone a kuce dutu kushiti, Iyaghari ma se ku wa malu kotu?” ³² Iwa yiru among anit naba anan likara linanzang idi molu ligowe ninghe. ³³ Na iwa dak kiti kanga na idin yicu akankan nati,

kitenere iwa kotunghe kucaa ligowe nin nanan likara linanzang, unit urum ncara uline a unan be ncara ngule me. ³⁴ Yesu woro, “Ucif, wesse nani alapi mine, bara na iyiru imon ile na idin sue ba.” I tunna idinja timo, I koso imon me. ³⁵ Anite yissina in yenju ghe a imung ago mina yita nsughe liyong, idin su, “Ana tucu among. Na atuca litine, andi amere Kristi Kutelle, unan feruwe.” ³⁶ Inung anan likum wang sughe liyong, ida kupo me, ina ghe nmyen migbalala, ³⁷ idin belu, “Andi fere uga na Yahudawe, tucu litife.” ³⁸ I wa su imong inyerte ibana kitene litine, “ULELERE UGO NA YAHUDAWA.” ³⁹ Unit urum nan nya na nan likara linanzanghe na iwa kotunghe kuce, belinghe lifai, a woro, “Na fere Kristeba? Tucu litife umunu arik ku.” ⁴⁰ Ame unan be kawa, a kwada ghe a woro, “Na udin lanzu fiu Kutelle ba, bara na ushara fe di urume nin ghe? ⁴¹ Kiti bite udi dert, arik din seru nduk katwa bitari. Na unit ulele na su imonmong inanzang ba.” ⁴² A kpinaku, a woro, “Yesu, lizino nin mi asa upira kipin tigo fe.” ⁴³ Yesu woroghe, “Kidegenere nbelin fi, uma yitu nin mi kipin tigo nighe.” ⁴⁴ Kube da susut nin nikoro kutocin, nsirti tursu kutyine vat uduru ikoro kutir ⁴⁵ na nkanang nwii nmala. Kusakala kutyi nlira jarta kyitik kitene utolu kadas. ⁴⁶ Yesu jarta nin liwui kang ayila, a woro “Ucif, nan nya nacara fere nnakpa ulai ning.” Na a belle nani, aku. ⁴⁷ Na udyana na nan likum akalt likure in yene imon ile isu, azazina Kutelle, a woro, “Kidegenere, ulele unan katwa kacineari nadi.” ⁴⁸ Na vat ligozie na iwa dak ida ti iyizi nba nimon ile na

isu yene imon ile na ise, ikpilla idin fo igiri. ⁴⁹ Vat na nan yiru me, nin na wani ale na ina dofin ghe unuzun Galili, yissina pit, idin yenju ni leli imone. ⁵⁰ Umong unit wa diku unan lissan Yusufu, nan nya na nan kpiluzu, unit ugegeme nin katwa kacine ⁵¹ (na awa yinin nin kpiluzue nin lidu longo na isu ba), unit in Arimathiya, nkan kipin na Yahudawa, ulenge na awa di nca kipin tigoo Kutelle. ⁵² Unit une do kitin Bilatus, tirino kidowon Yesu. ⁵³ A toltuno kinin, a jinkpilo nin malti ulau, adi nonko nan nya kissek na ina sarsu nan nya kutala, kikanga na isa nonko umong ku ba. ⁵⁴ Uwui nshiriari wadi, Assabath wa dak susut npiru. ⁵⁵ Awane na iwa dak nanghe unuzun Galili, dofino kidung, iyene kissekke iyene imusun nonkue kidowe non. ⁵⁶ I kpilla, ida shirya nnuf kunya min tintu. Lirin Nasabbath ishino nafo ubellin duke.

24

¹ Lirilin lizunu nayiri kuzor nin kwui dinding, ida kiti kissekke, ida nin nuffe na ishiryia. ² Ise iturno litala ntursu kissekke. ³ I pira nan nya, ama na iyene kidowo Ncikilari Yesu ba. ⁴ Ita buu nan nya nkpilizu mine kitene ni leli imone, I tunna, anit naba yissina kupo mine nin nimon ibo in baltu. ⁵ Na awane tiu nkifo nani I tunnu ati mine kutyin, I woro na wane, "Iyiziari idin piziru nnan lai nan nya na nan kue? ⁶ Na adi kikane ba, ama a fila! Lizonon ulirue na awa belu minu adutun Galili, ⁷ asa a woro Gono nnit uma nakpu ghe nacara na nan nalapi gbas inan kotunghe kucar lirin lin tatte a fita tutung."

⁸ Awane lizino iliru me, ⁹ ikpilla unuzu kissekke I belle ngissin kuzakure ubeleng ni leli imone vat umunu ngissin nanite. ¹⁰ Maryamu Magdaliya, Yuwana, nin Maryamu unan Yakubu, a ngissin na wane na iwa di ligowe di belin nono katwawe ile imone. ¹¹ Ka kadura so nono katwa we nafa uliru uhem, na iyinna nin liru na wane ba. ¹² Vat nani Bitrus fita, nin cum a do kiti kissekke, a tumuno adin yenju nan nye, ayene kumalti kubowe non likot. Bitrus nya ado ngame, adin kpilizu kitene nimon ile na ise. ¹³ Anit naba nan nya mine wa din cin libo ucin du kagbiri Imwasu. Kanga na npite wa durun timel akut kutocin unuzun Urshalima. ¹⁴ I wa din belu nbeleng nimon ile na ina se. ¹⁵ I wa din lirue icin cine a iyita ntiru nati mine ligowe Yesu da duru nani a tunna ncine nanghinu. ¹⁶ Amma iyizi mine wa turdun na iyininghe ba. ¹⁷ Yesu woro nani, “Iyaghari idin belue nabe icin cina?” Iyissina kitene nin tecu timuro. ¹⁸ Unit urum mine, unan lissan, Kilyobas, kawa ghe, “Fere cas in Urshalima ulenge na nyiru imon ilenge na ina se nayiri alele ba?” ¹⁹ Yesu woro nani, “Iyeme imon?” Ikawa ghe, “Imon nbeleng Yesu Nnazareth, na awa di unan liru nin nuu Kutelle, awa di nin likara katwa a uliru nbun Kutelle a anit. ²⁰ Na udua na prieste nin na go na iwa nakpa ghe aso nca nkul I kotunghe kuca aku. ²¹ Ti wa cisso ayi nworu amere ma tucu anan Israila. Nanere, kinal ni lele vat, kitimone lin tat na ile imone na se. ²² Nani tutung, among awani nan nya bite nna nari tissina, ini do kissekke nin kwui dinding. ²³ Na iyene kidowo me ba,

inani kpillà, ina ni nworò inin ta amoron wui nono kadura Kutelle nworò nani adi nin lai. ²⁴ Among anit na idi ligowe nan ghiruk ndo kiti kissekke, ina nin se kinin nafo ubellu na wane. Amma na iyene ghe ba.” ²⁵ Yesu woro nani, “Anung na nilime ni lalang idi shankalong in yinnu nin vat nimon unan liru nin nuu Kutelle na bellin! ²⁶ Udi gbas nworu Kristi nco nan nya nile imone, a piru nan nyan ngongong me?” ²⁷ Ucizunu kitin Musa udu anan liru nin nuu Kutelle vat, Yesu wa belin nani imon ile na idi litine nan nya nliru ntucue. ²⁸ Na ida susut nin kagbire, na iwa cinu ucin due, Yesu ta nofo ama katu ulsun. ²⁹ I masa ghe nworu, “Aso nanghinu, bara kuleleng wadi ku mal dak, kiti cizna usirui.” Yesu pira a so nan ghinu. ³⁰ Iwa se nani, na awa so nanghinu ima li imonli, ayauna ufungale, ata nkoli ku, a pucco unin, a na nani unin. ³¹ Iyizi mine tunna ipuno, inin yininghe, atunna a wulu niyizi mine. ³² Itunna nbelu nati mine, “Na nibinai bite npya nan nya bite ba, kube na tini cina ninghe libowe, na ani bele nari uliru ntueue?” ³³ Iwa tunun ifita nan nya kube, I kpillà udu Urshalima. Idi se kuzakure nzuro ligowe, nan na lenge na Iwa di nanghinu, ³⁴ I woro, “Kidigenere, Cikilare na fita, amini na durso litina kitin Simon.” ³⁵ Inung tunna I belle imon ile na ise libowe, nin nimusun dursue na ani pucco nani ufungule. ³⁶ Na iwadi nbelu nileli imone, Yesu da ada yissina kyitik mine, a woro nani, “Lissosin limang sa nanghinu.” ³⁷ Iwa ketize fiu kifo nani, iyenje nafo inung yene mmoli. ³⁸ Yesu woro nani, “Iyaghari nta

nibinai mine nfiti? Iyaghari nta matiru tiru din fitiyu nibinai mine? ³⁹ Yeneng acara nighe nin nabune, mere nin liti nighe. Dudoi uyene. Bara na mmoli di nin kidowo nin naku ba, nafo na iyene men dimun.” ⁴⁰ Na awa belin nani, a durso nani acara me nin nabunue. ⁴¹ A I dutu nan nyan salin yinnu a liburi libo, a ukpiliza, Yesu woro nani, “I di nin nimonmong nlia?” ⁴² Inaghe kugir fibo nwui. ⁴³ Yesu sere fining, a leo finin nbun mine. ⁴⁴ A woro nani, “Kube na nwa di nanghinu, nwa woro minu nenge vat nimon ile na ina nyertin liti nighe nan nya ndukan Musa nin na nan liru nin nuu Kutelle a Uzabura vat ma kulu gbas.” ⁴⁵ A tunna apuno nibinai mine, inan yinno ulirun ntucue. ⁴⁶ A woro nani, “Tutung ina nyertin nworo Kriste ba niu, anin fita tutung nan nyan ku lirin lin tat. ⁴⁷ Uwazi nsunu nalapi nin shawu nin kulapi isu unin nan nya ligang in yie vat, icizin in Urshalima. ⁴⁸ Anung iyizi nbari ni lenge imone. ⁴⁹ Yeneng, mma tu nin ciu nnuu ncifnighe nati mine. Amma cican nan nya kipine, sei ikulo minu nin likara unuzu kitine kani.” ⁵⁰ Yesu tunna na nuzu nan ghinu udu susut nin Baithanya. A gphantina acara me, ata nani nkoli. ⁵¹ Uwa se nani, kube na awa di nan nya nti nani nkolie, asuna nani iyira ghe ughanu udu kitene Kutella. ⁵² Isu ghe usajada, inin kpilla udu Urshalima nin nabari abo kang. ⁵³ Iwa so nan nya kutyi nlira ko lome liyiri, idin tizzu Kutelle nkoli.

Amo New Testament
The New Testament in the Amo language of Nigeria
copyright © 2020 Door43 World Missions Community

Language: Timap (Amo)

Translation by: AFenlason, ALHASSAN SUDA, Chrispher Ishaya, James, Kawusu David, Pungs Makarios, Zephaniah A. Isau, tab04-nig, tab12-nig

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2020-07-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

cb0040a9-2597-55c7-975b-461d5a397911